

MARKUS HEITZ

VÁMPÍROK!
VÁMPÍROK!

Minden, amit a vérszopókról tudni kell

markus heitz

VÁMPÍROK! VÁMPÍROK!

Minden, amit a vérszopókról tudni kell

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2010

Írta: Markus Heitz
A mű eredeti címe: Vampire! Vampire!
Fordította: Szakál Gertrúd

A szöveget gondozta: Molnár Edit

A művet eredetileg kiadta:
Piper Verlag, Németország, 2008

Copyright © 2008 by Markus Heitz, represented by
AVA International GmbH, Germany, www.ava-international.de

Borítóötlet: Zero, München
Borítóterv: HildenDesign, München (www.hildendesign.de)
Borítógrafika: Anne Stokes, Agentur Luserke

ISSN 2060-4769
ISBN 978 963 245 255 5

© Kiadta a Könyvmolyképző Kiadó, 2010-ben
Cím: 6701 Szeged, Pf. 784
Tel.: (62) 551-132, Fax: (62) 551-139
E-mail: info@konyvmolykepzo.hu
www.konyvmolykepzo.hu
Felelős kiadó: A. Katona Ildikó

Műszaki szerkesztő: Balogh József
Nyomta és kötötte a Kinizsi Nyomda Kft., Debrecen
Felelős vezető: Bördős János ügyvezető igazgató

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített kiadásának jogát is. A kiadó írásbeli engedélye nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmilyen formában – akár elektronikusan vagy mechanikusan, beleértve a fénymásolást és bármilyen adattárolást – nem sokszorosítható.

JACOB:

– Olvasott közülünk bárki valaha igazi vámpíros könyvet, vagy csak arra emlékezünk, amit a filmekben láttunk? Úgy értem, egy igazi könyvet?

SEX MACHINE:

– Olyasmire gondolsz, mint a *Time-Life* könyv?

Mindenki nevet

Jelenet az „*Alkonyattól pirkadatig*” című vámpírfilmből Quentin Tarantino rendezésében

Előszó

Ulldart [kontinens a szerző azonos című fantasy-sorozatában – ford.], törpék, sárkányok a húszas években, cyberpunk, Sötét Erő – az utóbbi években összegyűlt jó néhány alkotás a felsorolt témákban. A szerelmes regények, krimik, csillagközi szappanoperák, valamint a magas irodalmi értéket képviselő drámák, és mindazok a műfajok, melyeket felsorolni is képtelen lennék, hátrébb szorultak a rangsorban.

Ideje tehát összehozni egy vicces szakkönyvet!

Nos, rendben, a vicc inkább másodlagos. Feltételezhetően mindig akkor kerül felszínre, ha a néphit különösen zavaros képet fest kedvenceimről: a vámpírokról!

Zavaros képet, legalábbis a mi *modern* látásmódunkból kiindulva. De ha az ember pontosabban elolvassa az adott szakaszt, és emlékszik rá, melyik korszakból származik az idézet, és ha egy kicsit is megpróbálja beleképzelni magát az adott korba, bizonyára arcára fagy a mosoly.

Európa keleti részébe utazunk.

Olyan világba, ahol nincs mindenütt jelen a fény.

Nincsenek utcai lámpák, sem zseblámpák, az erdők sűrűbbek és elvadultabbak, mint manapság, és éjszaka olyanok, akár egy fekete fal; ha sötétben kell eljutni valahová, akkor *tényleg* sötétben kell haladni. Sehol nem veti a nagyváros millió villanykörtéje fényét az éjszakai égboltra, hogy utat mutasson a vándornak. A magány

tényleg azt jelenti, hogy senki emberfia nincs körülöttünk sok-sok kilométeres körzetben. Nincs telefon, nincs mobil, és semmivel nem tudjuk felhívni magunkra a figyelmet...

Az emberek még másképpen, intenzívebben hisznek Istenben. Ezzel egyidejűleg számukra a gonosznak még hatalma van, és képes befolyásolni a mindennapi életet. És többféle alakot képes öltetni. Méghozzá valódi alakokat: boszorkányok, vérfarkasok, varázslók, szellemek és más démoni teremtmények nyüzsögnek a képzeletükben, melyeket különböző keresztény jelképekkel lehet sakkban tartani.

És pontosan ebbe a világba vezet az utunk, amikor a vámpirizmusról szóló számtalan történelmi forrást próbáljuk feldolgozni.

„A vámpírhit, bármilyen idegennek és távolinak tűnik is a mai ember számára, az adott kor szülötte volt, és mind a gazdagok, mind a szegények komolyan vették. (...) Az emberek semmi esetre sem cselekedtek könnyelműen, vagy netalán szadista hajlamoktól vezérelve, sokkal inkább egy titokzatos hatalommal szemben kialakult mélyen gyökerező, belső meggyőződésből. Nem lenne helyes megmosolyogni vagy »ostobának« titulálni őket. Csupán csendes könyörületet tanúsíthatunk irántuk, és örülhetünk neki, hogy a tudomány – elsősorban az orvostudomány – eredményeinek köszönhetően ma már nincs mitől félnünk” – írja Leo Gerschke az 1962-es Nyugat-Poroszországi Évkönyvben, a régi nyugat-poroszországi vámpírhitről írt értekezése zárszavában.¹

És milyen igaza van!

---

¹ Gerschke, Leo: Vom Vampirglauben im alten Westpreußen. Westpreußen-Jahrbuch 12 (1962), 94.

Talán máris összezavarodott a kedves olvasó, amiért vámpírokról írok, és a könyv *tudományos* hatást kelt? Meglepte talán, hogy ténylegesen *létezik* tudományos munka ebben a témában?

Annál jobb!

A vérszopókat is komolyan kell venni, joguk van hozzá. Végső soron mint jelenség már meglehetősen régóta léteznek, és egyrészt máig nem merültek feledésbe, másrészt máig nem veszítettek vonzerejükből.

És máris a sűrűjében találjuk magunkat: honnan származnak a vámpírok? Milyen képességeik vannak? Mi az, amivel újra meg újra elbűvölnek minket, embereket?

És mindenekelőtt: hogy lehet az, hogy a 18. század harmincas éveinek kezdetén – amikor Händel oly nagy sikert aratott a zenéjével, amikor Voltaire a *Brutuson* dolgozott, amikor feltalálták a szextánst, és többfelé háború dúlt – Európában számtalan ember meg volt róla győződve, hogy vámpírok igenis léteznek?

Vámpírok... a pokolba is (mellesleg a későbbiekben a pokol is szerepet játszik még ebben a könyvben), hogy jut eszébe valakinek komolyan foglalkozni egy ilyen témával?

Egyrésztől: sok regényt olvastam, és ha az ember belemerül a horror világába, és szereti az efféle könyveket, szükségszerűen kapcsolatba kerül a vámpírokkal. Másrésztől: történészként végeztem az egyetemen, és egy ideig újságíróként dolgoztam. A kutatás és a történelmi feljegyzések, források, utalások böngészése kifejezetten örömmel tölt el! És ezzel bizonyítékot szolgáltatok arra, hogy a történelem szaktanári hivatás nélkül sem tekinthető feleslegesnek...

Eleinte az érdekelt legjobban, honnan származik ez az európai hiedelem, melyre olyan sok könyv és film vezethető vissza, és amely morbid módon hatalmába keríti az embereket.

Mégpedig nem csak napjainkban.

A kutatás melléktermékeként magam is írtam egy könyvet a vámpírokról „Kinder des Judas” [„Júdás gyermekei” – a ford.] címmel. Ez a fajta vámpír, mely részben kissé a filmbéli vámpírok kliséjét idézi, részben teljesen más, a jelen kötetben is szerepel majd. A regényben saját ötleteimet vegyítettem azokkal az ismeretekkel, amelyeket Júdás gyermekeiről szereztem.

Irodalmi szempontból rajtam kívül sok más szerző is foglalkozott a vérszopókkal, így Goethe, Heine, Sheridan Le Fanu, Edgar Alan Poe, Guy de Maupassant, Alekszej K. Tolsztoj, Nyikolaj Gogol, Bram Stoker vagy Anna Rice és Stephen King, nem beszélve a modern irodalom képviselőinek könyveiről. Mindannyiuk klaszszikusainak és modern bestsellereinek középpontjában a vámpír rémisztő alakja áll.

Ezek szerint, legalábbis az én legitim feltételezésem szerint, történnie kellett a múltban legalább egy „hallatlan eseménynek”, amely a ma ismert vérszopókat valamilyen módon híressé tette.

Senki nem sejtette, hogy nem is egy ilyen esemény volt, hanem sokkal több, és hogy a vámpirizmus leglátványosabb tetőpontja egyértelműen a 18. századra tehető.

Kutatni kezdtem tehát – és magam is meglepődtem az eredményen.

A források tanulmányozása során nem a 20. században összegyűlt szekunder irodalom jelentette a problémát, amely egyébként megdöbbenően gazdagnak bizonyult. Gazdagabbnak, mint vártam.

Sokkal nehezebb volt hozzáférni a 18. századból fennmaradt újságcikkekhez, disszertációkhoz és más írásokhoz, amelyekből a

jelek szerint csak elvétve akadt néhány a német könyvtárakban. Ha elméletileg mégis szerepeltek a könyvtár állományában, gyakran azt a választ kaptam, hogy védeni kell a régi dokumentumokat, ezért nem kölcsönözhetők, és nem is másolhatók.

Az is előfordult néhol, hogy egyszerűen nyoma veszett a régi írásoknak – és máris azt gondolhatjuk: Aha! Ez a vámpírok műve!

Szerencsére léteznek olyan modern gyűjtemények, ahol hozzáférhetünk az eredeti forrásokhoz. Bár ilyenkor néha az a benyomásom támad, hogy egyes szerzők szépségesen lemásolták egymást.

És ehhez jött még egy újabb probléma: zavaróan hatott a városok és kisebb települések nevének különböző írásmódja, még hozzá nemcsak a régi szövegekben, hanem a szekunder irodalomban is, ami megnehezítette számomra a vámpíresetek besorolását.

Az angol írásmód gyakran eltért a franciától, a német neveknek önmagukban is többféle változata létezett, az egyik könyvben egy folyót rövid úton várossá avattak. A személyek teljesen más nevet kaptak, pedig ugyanazokról a településekről, időpontokról és eseményekről volt szó.

Igen, tudom. Lehet, hogy ez is a vámpírok összeesküvésének eredménye...

Tény azonban, hogy nem sok ember ismeri a vámpírok eredetét – azt a mélyen gyökerező hitet, mely elsősorban a Balkánon élő embereket kerítette hatalmába. És a sajátosan német vámpírtípusról, a „nachzehrer”-ről sem sokan hallottak.

Ezért abból indulok ki, hogy az olvasók nagy részét az is meg fogja lepni, amit a következő oldalakon olvashat.

Ja, igen... Drakuláról csak röviden teszek említést.

Bevezetés

SETH: – Igen, tudom, mi a helyzet. Egy csapat rohadt vámpír próbál behatolni ide, hogy kiszívják a rohadt vérünket. Erről van szó. Baromi egyszerű!

És én nem akarom többé azt az idióta szöveget hallani, hogy ÉN NEM HISZEK A VÁMPÍROKBAN, mert én magam sem hiszek a vámpírokban, az ördögbe is!

De a saját kibaszott szememnek már csak hiszek, és a két szememmel láttam azokat a rohadék vámpírokat!

Tehát mindenki egyetért abban, hogy vámpírokkal van dolgunk?

Mindenki bólint.

Jelenet Quentin Tarantino „Alkonyattól pirkadatig” című vámpír-filmjéből.

A fikcióból vett bevezető ellenére szeretném határozottan felhívni a figyelmet arra, hogy ebben a könyvecskében csak mellékesen teszek említést a vámpírfaj kitalált példányairól. A kitalált jelzővel itt a „szépirodalmi szerzők, valamint filmesek által kitalált” vámpírokat illetem. Az „Alkonyattól pirkadatig” című filmből vett gyönyörű, vaskos idézetekkel csupán azt szeretném érzékeltetni, hogy egy kis háttérismeret senkinek sem árt. Seth és Jacob bizonyára nagyon örülne az itt következő információknak.

Egyértelműen azok a teremtmények kerülnek tárgyalásra, amelyekről – főként a múltban – a néphit tanúsága szerint rettegtek az emberek. Ezen „valódi” vámpírok végtelenül nagy száma és változatossága ellenére könyvem csak bevezetés lehet, a teljesség igénye nélkül. Túl sok anyag áll ugyanis rendelkezésre.

A vámpirizmus történetének fénypontjai felé tett kis kiruccanásunk rámutat majd, hogyan alakult ki a mai, vámpírokról alkotott képünk. És nem feledkezünk meg a vámpírok erejéről és készségeiről sem.

Természetesen az általam idézett szerzők esetében nem árt az óvatosság, sőt, kifejezetten azt tanácsolom a téma iránt érdeklődőknek, hogy maguk is folytassák a kutatást. Például arról, hogy miért épp Nyugat-Poroszországban kellene keresni a vámpírokat, amikor a nagy fogú szörnyetegek normális esetben a messzi Keleten őshonosak. Legalábbis ezt gondolná az ember.

Előre szólok: a múltban nemcsak Nyugat-Poroszországban léteztek a veszélyes, visszatérő holtakról alkotott elképzelések.

Ha jobban utánajárunk, könnyen kideríthetjük, hogy a vámpirizmus vagy a vámpirizmushoz hasonló események tekintetében sokkal inkább az egész világra kiterjedő, kultúrákat átfogó jelenségről van szó, mely egymástól függetlenül a legkülönbözőbb korokban és országokban ütötte fel a fejét. Az emberek fantáziájában ettől még nem jelentkezett kevésbé félelmetes, borzalmas vagy ijesztő jelenségként.

Szolgálhatok néhány példával?

Induljon hát a vámpírkörút!

Az Észak-Ausztrália partjainál fekvő szigetek lakói körében ismertek az úgynevezett forsok, a visszatérő halottak, akik kísértetként visszajárnak élő rokonaikhoz, hogy megakadályozzák őket

terveik megvalósításában. Ezek a sajátosságok a közönséges európai vámpírokra is jellemzőek. Hogy pontosan mik egy vámpír főbb jellemvonásai, arra később még visszatérek.

Az arab országokban a ghoulak közismertek. Ezek hegyes tépőfogakkal rendelkező éjszakai lények, akik holttestekkel táplálkoznak, és temetkezési helyek környékén ólálkodnak. Temetkezési helyek, temetők – itt sem tagadható a rokonság a vámpírokkal.

A japánok kashának nevezik a ghoullal rokon rossz szellemet, a kínai élő halottakat pedig kueinek hívják. Kueivé azok az emberek válnak, akik földi életük során nem szereztek elég érdemet. A teljesítménykényszer speciális ösztönzése, mondhatnánk.

Az a hindu, aki erőszakos halált halt, vagy akinek a testét szertartás nélkül temették el, pretaként tér vissza. A preta erőszakosan lép fel minden halandóval szemben, akivel csak találkozik. Az élőkkel szembeni gyűlölet – ismét egy olyan vonás, ami a legtöbb vámpírhoz hasonlatossá teszi. A vámpírok már csak ilyenek: nem arról híresek, hogy vagyonokat vagy jótékony adományokat osztogatnának.

Haitin a revenantoktól félnek, az olyan lelkektől, akik visszatérnek a halott testekbe, mert úgy érzik, hogy az élők elfelejtették őket. Az indiai, inkább kísértetekre emlékeztető vámpírfajt vetalának vagy rákshasának nevezik, ez is a sírhantok közelében ólálkodik, és áldozatokra vár.²

Az ashantik földjén asanbosamnak nevezik a vámpírokat, Guineában owengának, a madagaszkáriak pedig ramanga névvel illetik a vérszopókat. Az azeman nevű vámpír viszont Dél-Amerika egyes északkeleti vidékein, az egykori Suriname vagy Holland Guyana területén garázdálkodik.³ A mexikóiak a civateteo nevű vámpírtól

---

2 Ingpen, Robert / Page, Michael: Encyclopaedia. Augsburg 1991, 220. ff.

3 Masters, Anthony: The Natural History of the Vampire. New York 1972, 47-49.

rettegnek, Brazília pedig két különböző fajjal büszkélkedhet – a jaracacával és a lobishomennel;⁴ Malajzia különösen veszélyes ország, itt több mint hatféle vámpírhoz hasonló szellem őshonos.⁵

A nemzetközi sokszínűség igazán figyelemre méltó: Anthony Masters kereken negyvenféle vámpírt sorol fel könyvében, melyek több mint harminc országban fordulnak elő.

Változatosságuk tehát nem ismer határokat: az imént röviden bemutatott vámpírfajoknak, illetve vámpírokkal rokon vagy hozzájuk hasonló kísérteties jelenségeknek különféle megjelenési formáik vannak – szellemek módjára kísértenek, bomló testekben élnek, vagy csak akkor változtatják meg külsejüket, amikor a rettegett lények egyikévé válnak.

De egyelőre maradjunk közvetlen szomszédainknál.

A 18. század elején Európa nyugati részén alig lehetett hallani vámpírokról. Az emberek emlékezetében ebből az időszakból inkább a boszorkányüldözések és -perek maradtak meg élénken, amelyek elsősorban a 17. században érték el tetőpontjukat.

1725-ben Bécs környékén egy „rettenetes eseményről” számoltak be Kisolova falujában. A vámpírkórról akkoriban röpcédulákat terjesztettek. Máskülönbön azonban nem sokan figyeltek fel az esetre.

Hét évvel később azonban kiéleződött a helyzet, aminek állítólag egy szabályszerű vámpírhisztéria lett a vége, és ez már egész Nyugat-Európára kihatott.

A tömeghisztériát az 1732-ben immáron egész Európában futótűzként terjedő hír váltotta ki a medvegyai esetről, ahol mintegy

---

4 Masters, 50/51.

5 Masters, 56-64.

tucatnyi vámpír terrorizált egy egész falut: embereket kínoztak és öltek meg.

Úgy van: *egy Tucatnyi!*

Ettől az évtől fogva megsaporodtak, és egyre nagyobb nyilvánosságot kaptak azok a szinte hihetetlenül szörnyű történetek, melyek olyan élő halottakról szóltak, akik éjjelente azért követték az embereket, hogy kiszívják a vérüket.

Egyszerre előkerültek a levéltárakból az elfelejtett dokumentumok, és az emberek hirtelen emlékezni kezdtek a korábbi évek vámpíreseteire, melyeket annak idején megvizsgáltak ugyan, vagy legalábbis tudomásul vettek, de az események mégsem kavartak akkora port, mint utólag.

A medvegyai esetben az a különös, hogy a vámpírhitet és magukat a történéseket nem tekintették a képzetlen vidéki lakosság körében élő babonának. A Habsburg Birodalom legfelsőbb hatósága mindjárt két (!), magas rangú tisztekből és orvosokból álló vizsgálóbizottságot is küldött a helyszínre, hogy kinyomozzák az ügyet.

Csak mellékesen jegyzem meg: érdekes lenne megtudni, hogy az ENSZ-csapatok a boszniai, horvátországi és szerbiai békefenntartó bevetéseik alatt a kilencvenes években, vagy akár napjainkban a környéken teljesített védelmi küldetésük során hallottak-e hasonló panaszokat vagy utalásokat a lakosságtól. Ez ugyanis újabb bizonyíték lehetne arra, mennyire jelenlévő és magától értetődő a rémalakba vetett hit ezeken a vidékeken.

Mivel hivatalosan nem került nyilvánosságra, hogy bárki is vámpírokkal kapcsolatos bejelentést tett volna a Bundeswehnrél vagy más hivatalos helyen, az én tippem: ha valakinek esetleg vannak barátai és ismerősei, akik a Bundeswehr kötelékében az említett

helyen állomásoztak, vagy netalán a klasszikus vámpírrégiók egyikeiből származnak, azok egyszerűen próbáljanak meg utánajárni.

De térjünk vissza a 18. századba!

Az 1732. évi jelentés nem vonta kétségbe a vérszopók létezését, sőt, inkább a néphitét igazolta. És éppen ez keltette fel Nyugat-Európa érdeklődését, lavinaszerű események sorát indítva el.

Ez *nem* tréfa!

A medvegyai esetet követően a tekintélyes nemzetközi egyetemek jól fizetett szakértői bizottságai éppolyan lázasan vetették bele magukat a kutatásba, mint a laikusok, az egyházi személyek vagy az írók. Elképesztő mennyiségű könyv, cikk és állásfoglalás jelent meg, melyek a legkülönbélebb elméletek segítségével igyekeztek magyarázatot adni a vámpírizmusra. Persze volt köztük olyan is, amelyik egyszerűen hazugságnak és fantazmagóriának állította be a jelenséget.

Aki meg szeretné nézni a jelentések eredeti példányait, és nem riad vissza egy kis utazástól: a Bécsi Udvari Levéltár a mai napig őrzi a Haditanács vámpíresetekkel kapcsolatos eredeti aktáit, levelezéseit és rendelkezéseit.

De haladjunk csak szépen sorjában!

Az ember önkéntelenül is felteszi magának a kérdést: létezik a vámpírnak *egyetlen* jellegzetes típusa?

Hogy a vámpír maga is kedveli a misztikumot, az legkétségtelenebb akkor tűnik fel, amikor a vérszopók eredetéről szeretnénk többet megtudni.

A kutatók a mai napig vitatkoznak azon, vajon honnan ered a vámpírhit. De a „vámpír” szó etimológiájának feltérképezése során sincs könnyű dolgunk – itt is számos nehézségbe ütközünk.

Vajon áll valaki a dolog mögött, vagy mindez a véletlen műve?

És megint itt van... az összeesküvés-elmélet... Vajon a vámpírok keze van a dologban, pusztán azért, hogy leplezzék az igazságot?

Hogyan másképpen lehetne értelmezni az egyház, a tudósok és az írók magyarázkodási kísérleteit? Szándékos ködösítés?

A váratlanul divatossá vált vérszopókat hol elvetették, mint holmi agyrémeket, hol pedig a legnagyobbakertekőbb bizonyítási eljárás során próbálták tudományosan hangsúlyozni és igazolni, hogy vámpírok igenis léteznek.

Apropó ködös és zavarba ejtő: a fellelhető szekunder irodalomban csak úgy nyüzsögnek a vámpírhit háttéréről, régióiról és létéről alkotott, egymásnak ellentmondó vélemények.

A vámpírok újabb jól sikerült manővere? Hiszen ha sok információt szórunk szét, az esetleges ellenfeleink egyszeriben mindent tudnak, de egyúttal semmit sem.

Különben meg ott vannak még az „igazi” vámpírok, akik napjainkban kísértenek...

Induljunk hát a vámpírok nyomába, és próbáljunk meg világságot gyűjtani a sírboltban, hogy felfedhessük a vérszopók titkait!

Még egy apró figyelmeztetés: azok, akik egyébként is hajlanak az üldözési mániára, a könyv elolvasása után mindenütt vámpírokat fognak látni.

Karókat hegyezz, késeket élezz, és szerezz benzint egy jó kis tüzecskéhez – hátha szükség lesz rá...

I. fejezet

„Volt egyszer, hol nem volt...”

1. A nagy ijedelem előtt – vámpírtörténetek az 1731–32-es éveket megelőzően

A vámpíresetek leghíresebbike, az 1731–32. évi medvegyai ügy nem a semmiből hirtelen felbukkanó, előzmények nélküli jelenség. A többi esettel ellentétben a hivatalos hatósági vizsgálat miatt ennek ment legmesszebbre a híre. Az ott fellépő „vámpírjárvány” mértéke minden korábbi tudósítást lekörözött; előtte ugyanis legfeljebb egymástól független, egyedi esetekről számoltak be.

Ennek ellenére a vámpirizmusra és a vámpírokhoz hasonlóan viselkedő kísértetekre már évszázadokkal korábban is történtek utalások.

Az élő halottak, akik az emberek és állatok vérére szomjaztak és életére törtek, valamint a vérszopó lények már az ókorban is nagy riadalmat keltek.

A görögök és a rómaiak a lamiáktól féltek, azoktól a kísérteties nőktől, akik varázserejük segítségével gyerekeket, közülük is első-sorban szép fiúkat csalogattak magukhoz, majd kiszívták a vérüket, és elfogyasztották a húsukat.⁶ Rokonaikként tartják számon többek

---

⁶ Sturm, Dieter / Völker, Klaus (Hrsg.): Vom Erscheinen der Vampire. Dokumente und Berichte. München 1973, 63.

között a lemurokat, az empusákat és a strigákat;⁷ de ide sorolhatók még a mormók, laruák és gilók is.⁸

És vajon hogy néznek ki ezek a rémalakok?

Az empusák olyan trükköt alkalmaznak, amelyet a vámpírok is ismernek: átváltoznak, hogy áldozatuk közelébe kerülhessenek. Ökör, öszvér, szép nő vagy kutya képében jelennek meg; arcuk vérvörösen izzik, egyik lábuk ércből van, a másik szamáruölékből. [A szerző megjegyzése: Fogalmam sincs, hogyan képzeljem el.] Elsősorban gyerekeket ölnek meg, hogy a vérükkel táplálkozzanak.⁹

A strigák démoni éjjeli madarak vagy madáralakban megjelenő rablók, felpuffedt fejjel, üveges tekintettel, görbe csőrrel, sűrű tollazattal és hosszú karmokkal. Éjszaka repülnek ki, és elrabolják a gyerekeket a bölcsőből, hogy azután szétépítsék őket, és kiszívják a vérüket.¹⁰

De a történet még ennél is korábban kezdődött. A kőbe véssett emlékek tanúsága szerint az asszírok, a kaldeusok és a babiloniak is ismertek vérszopó szörnyetegeket¹¹ – csakúgy, mint Dél- és Észak-Amerika indián bennszülöttjei.¹²

Ugorjunk most előre egy nagyot az időben, egy olyan korba, ahol pontosabb feljegyzéseket találunk, nem pusztán történetek leírását. Itt már konkrét esetekről van szó.

---

7 Sturm/Völker, 63.; Summers, Montague: *The Vampire in Europe*. New York 1980, 8.

8 Summers, *Europe*, 8/9.

9 Sturm/Völker, 64.

10 Sturm/Völker, 64.

11 Summers, Montague: *The Vampire. His Kith and Kin*. London 1928, 217.; Wright, Dudley: *Vampires and Vampirism*. London 1924, 7., 35. ff.; Lenormant, Francois: *La Magie chez les Chaldéens*. Paris 1874, 35.

12 Masters, 50.

Az első bizonytalan hitelességű adatok a középkorból származnak, és gyakran összekapcsolódnak a boszorkányokra, a „vérfarkasra” vagy „állati átváltozásokra” tett utalásokkal.¹³ A krónikások ezenkívül vérszopó és halálhozó halottakról is beszámolnak, akiket vagy karóval kellett keresztüldöfni, vagy le kellett fejezni, vagy pedig el kellett égetni, hogy végérvényesen megakadályozzák őket tetteik végrehajtásában:¹⁴ vagyis abban, hogy meglátogassák az élőket, tönkretégyék azok minden vagyonát, majd megölik állataikat és őket magukat is. A későbbiekben az ártalmatlanná tétel e három fajtáját már kombinálva alkalmazták, gyakran került sor elégetésre vagy a szív keresztüldöfésére is, ahogy a későbbi példák is szemléltetik.

Ja, igen, és ha már a karóról van szó, ezekben az esetekben nem karóba húzásra kell gondolni, hanem arra, hogy keresztülszúrják a vámpír szívét vagy hasát egy karóval vagy egy hosszú rúddal. A helyes elnevezés tehát „megkarózás” lenne, de mivel ez meglehetősen furcsán hangzik, maradjunk a „keresztüldöfésnél”.

Térjünk vissza azonban a vámpírkezdetekhez!

Fennmaradt Nagy Károly egyik rendelete, mely szerint minden olyan embert halálbüntetéssel kell sújtani, aki férfiakat és nőket égetett el „striga vel masca” vádjával. Magyarul: strigák és boszorkányok. Burchard wormsi püspök pedig egy olyan pogány szokásról számol be, amelynek során a korán elhalt gyermekek és a terhes nők holttestét döfték keresztül.

1337 körül hazajáró lelkek bukkannak fel Németországban, így például a Myßlata nevű pásztor a cseh falucskában, Blow bei

---

13 Leubuscher, Rudolf: Über die Wehrwölfe und Thierverwandlungen im Mittelalter, Berlin 1850, 4.

14 Hock, Stefan: Die Vampyrsagen und ihre Verwertung in der deutschen Literatur. Berlin 1900, 30.

Cadanban. A pásztor szívéen átdőfték ugyan egy karót, a vámpír azonban kitépte testéből a „tölgyfa karót”, és kigúnyolta a falubelieket. Csak azután hagyott fel a kísértéssel, hogy testét elégették. A hulla állítólag úgy bömbölt a máglyán, akár egy ökor.¹⁵

Sebastian Mölers 1343-ból származó krónikája szerint Tirolban egy pusztító pestisjárvány során jelentősen megemelkedett a vámpíresetek száma. A marienbergi bencés apátságot felettébb súlyosan érintette, és az egyik utolsó szerzetest, Dom Steino von Nettent egy vámpír ölte meg.¹⁶ Bár bevallom, Tirol földrajzilag kissé kilóg a sorból. Már megint ezek a hegyi népek!

Hogy miért nem hagyatkoztak az emberek pusztán a karókkal történő döfködésre?

Azért, mert nem mindig hatott!

A várt hatás elmaradt például a Levinben élő fazekas, Dúchaz felesége esetében is 1345-ben. Az asszony, míg élt, állítólag varázslónő volt, halála után azonban állat képében tért vissza, és sorra gyilkolta az embereket. Kihantolták tehát, máglyára állították, és ott ledőfték. Pontosabban: csak próbálták ledőfni. A nő ugyanis kitépte testéből a karót, és forgósziel képében sikerült elmenekülnie a már előkészített máglyáról.¹⁷

A hatóság reagált az eseményekre. A szerb uralkodó, Stephan Dusan például 1357-ben törvényben szabott ki büntetést azokra a parasztokra, akik babonás meggyőződésből halottakat hantoltak ki és égették el.¹⁸

---

15 Sturm/Völker, 71/72.

16 Summers, Montague: *The Vampire in Europe*. Guilford 1980, 160.

17 Sturm/Völker, 72.

18 Hock, 30/31; Vukanovic, Prof. T.P.: *The Vampire*. In: Perkowski, Jan Louis: *Vampires of the Slavs*. Cambridge 1976, 205.

Az összeesküvés-elméletek hívei ezen a helyen ismét felvethetnék a kérdést: vajon az intézkedés célja a babonákkal szembeni védekezés volt, vagy maga az uralkodó is a vámpírok közé tartozott, és őket próbálta védeni?

Haladjunk tovább a térképen nyugati irányba, és folytassuk vizsgálódásunkat kronológiai sorrendben!

A vámpírok közeli rokonai a „nachzehrer”-ek, a vérszopók porosz-északnémet válfajai, akikről később még hallani fogunk.

Létezésük legrégebbi bizonyítéka 1517-ből való, és a Gross Mochbarban pusztító pestisjárvány alatt bekövetkező halálesetekről ad számot. Hessenben és Schmalkaldenben is szedték áldozataikat a nachzehrerek.¹⁹ A sírhantokból felhangzó csámcsogást, vagyis azt a tulajdonságukat, amiből nevük is ered [zehren = elfogyaszt, megesz – a ford.], a pestis idején többfelé is hallották, így 1552-ben a szász Freiberg városában, 1553-ban Sziléziában, 1562-ben Sangershausenben és 1584-ben Jüterbogban.²⁰

Már 1605-ben említést tesznek a Frankensteini Krónikában egy neustadti *szörnyetegről*, aki kísértetként megjelent az emberek házaiban, és megölte őket; a „zaklató holtak” ellen 1612-ben Jauerben, majd 1614-ben Giersdorfban folytak perek.²¹

Egy pillanat: halottakkal szemben folytatott perek?

Az igazságosságba és a bírók szavába vetett hit az újkor hajnalán sokkal erősebb volt, mint manapság. Az volt a cél, hogy az igazságtalanságot jóvátegyék, és igazságot szolgáltatassanak az érintettnek. A „szemet szemért” elv alapján.

Röviden összefoglalva ez azt jelenti, hogy a tettesnek meg kellett szenvednie tetteiért, vagyis a lelket testi kínzással büntették. Nem

---

19 Sturm/Völker, 73.

20 Hock, 31/32.

21 Sturm/Völker, 74.

számított, hogy a delikvens élő ember-e, vagy netalán a sírból visszatért halott. Az emberek biztosak voltak abban, hogy a bűnös lélek érezni fogja a testi csonkítást.

A bűnös vámpírokat ugyanúgy kezelte a bíróság, mint az élő embereket, és a bírói ítélettől, valamint az azt követő ítélethirdetéstől azt várta a lakosság, hogy véget vet a vámpír garázdálkodásának, miután az elnyerte méltó büntetését – ha másképp nem – máglya általi halállal.

A vámpirizmus első egyértelmű eseteit 1591-ben Sziléziában és 1617–18-ban Eibenschützben (vagy Egwanschiftzben), Morvaországban jegyezték fel. 1624-ből fennmaradt néhány tudósítás az *upierzycák*ról – nőnemű vámpírokról – a lengyelországi Krakkóból,²² és 1672-ben történt egy hasonló eset Kringben, az ausztriai Krain tartományban.

A *Mercure galant* 1693-ban és 1694-ben tudósított további „vampyr”-okról Oroszországban és Lengyelországban.²³

Gyakran még Isten szolgálai sem tudták, mit tehetnének a lakosság körében elterjedt babonákkal szemben. Egy lengyel pap végső elkeseredésében 1693. január 9-én a párizsi Sorbonne Egyetem professzorainak tette fel a kérdést, hogyan viszonyuljon egy gyóntató atya a vámpirizmus jelenségéhez. Fromageau, de Precelles és Durieraz doktorok válaszként radikális elmarasztaló ítéletet hoztak az olyan általános védelmi intézkedésekkel szemben, mint a karóval történő átdöfés, a lefejezés és a máglyán történő elégetés.²⁴

---

22 Klaniczay Gábor: Heilige, Hexen, Vampire. Vom Nutzen des Übernatürlichen. Berlin 1981, 85.

23 Hock, 33.

24 Hock, 34.

Hohó, ismét egy kis csemege az összeesküvés-elméletek híveinek: lehetséges, hogy a doktorokat is lefizették a vámpírok, és csupán azért próbálkoztak ezzel az ítélettel, hogy megőrizték mellékes jövedelmüket?

A sziléziai Freudenthalban „borzalmas gyötrelmeknek tették ki a kísértetek az embereket”, ezért 1698-ban egy gyanús testet kiemeltek a sírból, és lefejezték. Állítólag friss vér folyt a sebből. „Az eset után az emberek még jobban rettegetek, és sokan közülük más vidékre költöztek.”²⁵

A 18. század elején egy szűkebb körön belül nőtt az érdeklődés a vámpírok iránt.

1701-ben Karl Ferdinand von Schertz „Magia posthuma” című könyvében, az első vámpírokról szóló műben, gyanús holttestek kihantolásáról ír Morvaországban. Samuel Friedrich Lauterbach szintén halottak exhumálásáról tudósít a lengyel Fraustadtban, 1710-ben; ugyanabban az évben a porosz Harsen városában egy pestisjárvány alatt holttesteket ástak ki és fejezték le.²⁶

Mivel a lakosság magatartását nem lehetett többé figyelmen kívül hagyni, és szemmel láthatólag nem csupán néhány esetről volt szó, 1707-ben a papok már aggodalommal telve tanácskoztak a rózsahegy (Ruzomberok) lutheránus zsinaton arról az egyre szélesebb körben elterjedt népszokásról, hogy a holttesteket exhumálják, lefejezik, majd végül elégetik.

Köleséri Sámuel magyar orvos, aki a pestis erdélyi lefolyásáról írt értekezést, 1709-ben elborzadva számol be a rengeteg kihantolt holttestről, amelyeket karóval döftek át vagy lefejezték, mert a lakosság ezeket a halottakat tette felelőssé a pestisért.²⁷

25 Curiöser Geschichtskalender des Herzogtums Schlesien, 1698. In: Sturm/Völker, 10.

26 Hock, 36.

27 Klaniczay, 86.

1721-ből származnak azok a feljegyzések, melyek Oroszországban, Lengyelországban és a Litván Nagyhercegségben tudósítanak „halott testekről”, amelyek éjszakánként behatolnak a lakóházakba, rátámadnak az emberekre, és megpróbálják kiszívni a vérüket.

1725 és 1732 között halmozódnak a feljegyzett vámpíresetek Szerbia egyes körzeteiben és a Temesvári Bánságban.²⁸

Természetesen már az első előfordulások között is találkozhatunk kisebb szenzációkkal.

Ott volt például az 1591-ben a sírjából visszatért breszlai cipész. Nem kis feltűnést keltett azzal, hogy 1591. szeptember 22-től 1592. április 18-ig folyamatosan terrorizálta a várost. Áldozatainak testén fojtogatás nyomait és foltokat találtak. A nyugtalan lakosok kiásták a holttestet, mely a szemtanúk szerint egyáltalán nem indult oszlásnak. Ezt követően a hullát felszenteletlen földbe temették el.

De a „szellem” – ahogy akkoriban nevezték – tovább folytatta áldatlan tevékenységét, mígnem a városi tanácsnok parancsára a hóhér május 7-én végül lefejezte, kezeit és lábait eltávolította, szívét kivágta, majd darabjait hét öl – mai mértékegységgel mintegy huszonegy köbméter – tűzifán elégették; hamvait másnap reggel a folyóba szórták.²⁹

És: a vámpírok fertőzőek!

Ez derült ki a cseh falucska, Eibenschütz példájából. 1617-ben egy vámpír sokáig zaklatta az embereket, áldozatait megölte. Végül mind a vámpírt, mind áldozatait elégették egy, a falutól távol eső helyen, mégpedig különálló máglyákon.³⁰ Így az emberek biztosak lehettek benne, hogy nem ismétlődik meg a borzalom.

---

28 Summers (1980), 158.

29 Barber, Paul: Vampires, burial and death. Folklore and reality. Utánnnyomás, New York 1988, 12/13.

30 Summers (1980), 160.

1672-ben a fent említett Kring településen ismét megjelent a halott Georg, vagy más néven Giure vagy Grandó.

Egyes olvasók talán romantikusan erotikus dolognak képzelik el, amikor az embert éjszaka meglátogatja egy vámpír, netán egy vámpírnő. De a források alapján a vérszopó megjelenését semmi esetre sem lehetett „szexi”-nek nevezni.

A jelentés szó szerinti szövege:

„Ez a halott és eltemetett ember az utóbbi időben gyakran jelent meg éjnek idején, amikor is az utcákon járkált fel és alá, és hol itt, hol ott zörgetett be az ajtókon, majd azt követően különböző emberek haltak meg, kiváltképpen azokban a házakban, ahová bekopogtatott. Mert amelyik házba bezörgetett, onnan hamarosan valaki holtan távozott. Özvegyénél is járt, és együtt hált vele, az özvegy azonban iszonyodott tőle, és végül a zsupánhoz (vagyis a városbíróhoz), Miho Radetich-hez menekült, és kérte, hogy szabadítsa meg halott urától.”³¹ Hogyan is zajlott le egy ilyen vámpírvadászat?

Példaként álljon itt a kringi jelentés.

A zsupán maga köré gyűjtött néhány segédet és a falusi papot, és velük együtt kiment a temetőbe, felszerelve „két viharlámpával és egy feszülettel”, hogy felnyissák a sírt.

Az élő ember benyomását keltő hulla láttán a segédek először félelemmel telve elfordultak, és már éppen el akartak menekülni, de a zsupán rendre utasította őket.

Tervük, miszerint „egy kihelyezett galagonyanyársat szúrtak volna át a holttest hasán” mégis megghiúsult. Az egyik elszánt segéd a második próbálkozáskor baltával levágta a hulla fejét: „Mire a halott felüvöltött, és vergődni kezdett, épp úgy, mintha élő ember

---

31 Harmening, Dieter: Der Anfang von Dracula. Zur Geschichte von Geschichten. Würzburg 1983, 63.

volna, és még a sírt is televérezte.”³² Ezt követően állítólag ismét nyugalom volt a faluban és a környéken.

Azokat az olvasókat, akik vonzódnak Görögországhoz, most előre figyelmeztetem. Az, hogy ott gyakran süt a nap, és meleg van, még messze nem jelent védelmet a vámpírok ellen!

1701-ben tömeghisztéria tört ki Mükonoszon, melyet a francia botanikus, Pitton de Tournefort a szigeten tett látogatása során maga is átélt és feljegyzett.³³

Az egyik paraszt, akit meggyilkolva találtak a földeken, két nappal a halála után rémalakként visszatért sírjából, és sem imával, sem misézéssel nem tudták megnyugtatni.

Kilenc napig vártak, majd ismét tartottak egy istentiszteletet, végül kitepték a paraszt szívét. A tetem akkorra azonban már annyira oszlásnak indult, hogy rettenetes büzt árasztott magából, ami megerősítette a lakosság feltételezését, miszerint valójában egy „vrykolakas”-szal, egy vámpírral van dolguk.

A vámpír szívét elégették ugyan, de a félelem tovább erősödött, mivel a paraszt éjjelente a korábbinál is durvább tetteket hajtott végre. Embereket vert meg, betörte az ajtókat és a házak tetejét, tönkretette az ablakokat, ruhákat rejtett el, és üvegeket, poharakat ürített ki.³⁴

Miután az ellenintézkedések semmit nem használtak, a falubeliek végül elégették a holttestet. A kísértés megszűnt.

Mindazok számára, akik olvasták a „Júdás gyermekei” című regényt, most duplán érdekes információkkal szolgálhatok.

---

32 uo. 64.

33 uo. 21-25.; Hock, 35/36.

34 Barber, 22.

Az alábbi, 1718-as esemény némileg segítségemre volt, ami a Júdas gyermekei háttéranyagát illeti. Az említett évben egy Kaszparek nevű tolvaj kereskedő tért vissza a sírból Lubló városában, a magyar-lengyel határ közelében, hogy „együtt lehessen” a feleségével, más emberekre pedig rájjeszthessen.

„Együtt lenni” nem más, mint a „közösülni akarni, de rögtön” eufemisztikus körülírása, és ez ebben az esetben sem okozott az asszonynak örömet – ellentétben a legtöbb vámpírregényben (közük, bevallom, az enyémben is) szereplő leírásokkal. Kitört a pánik, mire a városi hatóságok vizsgálatot kezdeményeztek, és a holttestet eredménytelen csonkítási kísérleteket követően teljes egészében elégették.³⁵

Csonkítási kísérletek?

Pontosan.

A háttérben a következő elképzelés áll: ha úgy ellátom egy vámpír baját, hogy többé ne tudjon mozogni, akkor sikerül megtörnöm a rossz szellem varázsát is, és nem vagyok kitéve többé ennek a veszélynek. A „csonkítás” tehát azt jelentette, hogy leválasztották a végtagokat, és elvágták a lábban található inakat. Vagyis immobilizálták a vámpírt. A többi ínycfogás még csak ez után következik.

Az ilyen eseteket eddig az időpontig mindig a falu elöljárója vagy a város polgármestere intézte el egy, a vámpírokra vonatkozó rendelettel. De ez mostantól megváltozik.

Az első eset, melynek vizsgálata során fölérendelt hivatalos szervek voltak jelen, 1725-ben történt Kislovában vagy Kisilovában, ill. Kislovában, Magyarország déli részén.

---

³⁵ Barber, 86.

Pontosan: többféle írásmód, de ugyanaz a helyszín. Ez maga a tökéletes ködösítés, az összeesküvés-elméletek hívei tehát ismét dörzsölgethetik a tenyerüket.

Szegény Plogojovitz Péter meghalt. Kisolovában azonban neki köszönhetően most kezdődött csak igazán a nagy jövés-menés!

Kilenc ember halt meg egy titokzatos, 24 órás betegséget követően. És röviddel haláluk előtt mindannyian kijelentették, hogy Plogojovitz éjszaka álmukban meglepte és fojtogatta őket.

Az özvegye el is költözött a faluból, miután megjelent nála a férje, és a cipőjét követelte az asszonytól. A férfi a cipőjét kéri az asszonytól – ez is szép körülírása a közösülésnek. Az ember nem is gondolná.

Nem az özvegy volt az egyedüli, aki nem kívánt kapcsolatba lépni a vámpírral. A többi lakos is el akart költözni, mert attól féltek, a „rossz szellem” akár az egész falut is lerombolhatja, és ezt nem akarták kívárni.

Frombald provizor, az illetékes császári tisztartó, az emberek kifejezett kérésére maga utazott Kisolovába, és a pópával együtt jelen volt az exhumálásnál.

Ekkor került napvilágra Európában az első részletes jelentés egy vámpír külsejéről, illetve állapotáról. Az orr kivételével a halott teste frissnek bizonyult, és a császári hivatalnok feljegyzése szerint nem volt hullaszaga sem. Haja és szakála, sőt a körme is újra kinőtt, bőre lehámlott, s kilátszott alóla a friss bőr. A halott szájában vért észleltek. A tömeg egyre izgatottabb lett, hoztak egy nyársat, és keresztülütötték a holttest szívéen, miközben nemcsak a sebből, hanem a hulla füléből és szájából is folyt a vér.

És itt ismét felüti fejét a vámpírszenvedély: úgynevezett „durva jelenségeket” – vagyis a nemi szerv erekciónak – lehetett felismerni

a hullán. Ezek a „durva jelenségek” halottaknál (!) többnyire arra utaltak, hogy démon vagy maga az ördög költözött a holttestbe. Ezt követően porrá égették a tetemet.³⁶

A gradiskai körzet császári provizorának a belgrádi császári adminisztrációhoz küldött jelentését úgynevezett röplapokon terjesztették Bécs környékén a következő címmel: „Borzalmas esemény, mely Kisolava faluban, Belgrádtól nem messze, Felső-Magyarországon történt néhány nappal ezelőtt.”³⁷

Calmet szerzetes, aki komolyabban foglalkozott a vámpírokkal, és akiről később még szót ejtek, az 1725-ben kapitányként Magyarországon szolgáló Cabreras gróf feljegyzései szerint a vámpirizmus számos esetét sorolta fel. Ezek közül két alkalommal állítólag egy apa két tulajdon fiát vitte magával a sírba, miután kiszívta a vérüket. A beszámolók szerint magát a császárt is tájékoztatták az eseményekről, aki vizsgálóbizottságot küldött a helyszínre.³⁸ Erről azonban nem találtam semmilyen írásos dokumentumot.

Calmet-nek más is a tudására jutott. Mégpedig egy bizonyos Vassimont úrtól, a bari számvevőszék tanácsosától, akit Károly herceg, Olmütz és Osnabrück püspöke ügyeinek intézése végett küldtek Morvaországba. Azt mondta Calmet-nek, hogy Morvaország papjai és püspökei Rómához fordultak tanácsért ezzel a „szerfölött különös tényállással” kapcsolatban.

Úgy bizony: úgy emlegették a vámpírokat, mint valami *szerfölött különös tény!*

De sajnos nem kaptak választ. Mert Itáliában „egyszerűen látomásnak hitték, vagy a nép képzelődésének tulajdonították”

36 Barber, 6/7. ; Hock, 37/38.

37 Hock, 37.

38 Calmet, Augustin: Über Geistererscheinungen. Regensburg 1855, 326/327.

az ilyesfajta eseteket. Végül az ilyen visszajáró kísértetek testét kihantolták, és elégették. Így „szabadultak meg az őket háborgató szörnyektől”.³⁹

Magad uram, ha szolgálád nincs – vagy netalán Itáliában is a vámpírok védelmezői székeltek?

Az 1730-as év elején újabb vámpíreset fordult elő Szerbiában, a török határ közelében. Egy Pandor nevű hajdú és családja ettek egy olyan birka húsából, mely azért pusztult el, mert egy vámpír kiszívta a vérét. Mindannyian rettenetes kínok közepette haltak meg. El is temették őket.

A férfi azonban nem sokáig bírta a föld alatt, hamarosan visszatért, hogy romlást és szerencsétlenséget hozzon a falura.

Amint az esemény kitudódott, azonnal a helyszínre utazott a Jung-Daunisch ezred egyik felcsere, valamint egy török orvos. Megvizsgálták a halottakat, akiket hús nappal korábban temettek el, és teljesen ép állapotban találták őket.

Erre a falu lakói félelmükben lefejezték a holttesteket, és a halott Pandor szívét átdöfték egy karóval. Ekkor többen is „hangos recscsenést” hallottak. Végül minden holttestet elégették.⁴⁰

Valamikor 1730 és 1732 között – ennél pontosabban nem határozható meg az időpont – történt Stephen Hubner esete Treautenauban (Trautenau, Trutnov Csehországban), aki halála után visszatért, hogy embereket és állatokat támadjon meg.

A sírját öt hónappal a temetés után nyitották fel, és a holttestet „vámpírállapotban” találták meg.

A hóhér Hubner hulláját a nyilvános vesztőhelyre vitte, és lefejezte, a testét elégették, hamvait pedig szétszórták.

---

39 uo. 323.

40 Schröder, Aribert: Vampirismus. Seine Entwicklung vom Thema zum Motiv. Frankfurt am Main 1973, 45/46.

Elővigyázatosságból a Hubner nyugvóhelye körüli sírokból is kihantolták a halottakat, majd elégették, és visszahelyezték őket a sírjukba.⁴¹

Nos, ezen a ponton vegyünk egy nagy lélegzetet, és gondoljuk át még egyszer, mi mindent olvastunk eddig a vérszopókról!

Most még túl korai lenne következtetéseket levonni a vámpírok-ról, képességeikről, magatartásukról és különleges ismertetőjegyeikről. Most még csak annyit tudunk, amit regényekből és filmekből már korábban is ismerhattünk. Vannak ugyan bizonyos általános tendenciák, mint a holttestek ép állapota, a karóval/nyárssal történő átdőfés és a vérszívás. De az *igazán* meglepő dolgokról még nem esett szó.

Egy dolog azonban világos: valami történt Kelet-Európában, amitől az emberek reszkettek és féltek, és ami miatt a leggusztustalanabb dolgokat hajtották végre a holttesteken. A hatóság engedélyével... vagy éppen anélkül.

Titokban ismét befurakodik gondolataink közé a kérdés: hol van az igazság?

Hogy megtudjuk, kövessük tehát fennmaradt, dokumentált történelmükben a vámpírok legszélesebb, legvéresebb nyomát Medvegya falucska „Piszkos tizenkettő”-jéhez.

Az eddigi források egyike-másika néhány olvasó számára megkérdőjelezhetőnek tűnhet, itt azonban már tanúkkal van dolgunk, akik megállapodott férfiak, tiszték és orvosok voltak. Tanult és edzett férfiak, akiket nem olyan könnyű elbizonytalanítani.

Legalábbis azt gondolnánk.

Függöny fel, és...

---

41 Summers (1980), 159.

2. Üdvözljük Medvegyában!

Íme a történet, mely mind közül a legnagyobb feltűnést keltette: az 1731–32-es medvegyai „vámipírjárvány” Szerbiában.

Ez az eset írások, értekezések és tanulmányok egész sorát ihlette meg. Hogyan juthatott el a híre keletről nyugatra, és miért nem történt ez meg már sokkal korábban?

Mert lehetetlen volt.

Legalábbis ebben a formában. Ezzel most kivételesen nem az összeesküvés-elméletre célzok. Itt most történelemlről beszélünk.

Mert elég egy pillantást vetnünk a történelmi háttérre ahhoz, hogy világosabban lássunk, mielőtt még közelebbről szemügyre vennénk Johannes Flückinger felcser vizsgálati jelentését.

Olyan környékre utazunk, mely már ősidők óta csaták és háborúk színhelye. A Nyugat a Kelet ellen, ha úgy tetszik.

Az oszmánok hol előretörték, és máris Bécs kapuit döngették, hol visszaverték őket a keresztény uralkodók. Gondoljunk csak Drakula történelmi figurájára, a havasalföldi fejedelemre, aki az oszmánok ellen vívott csatákban szerzett magának hírnevet. Vagyis egy örökös huzavona kellős közepébe csöppenünk.

Persze megtörtént olykor az is, hogy az oszmánok hódító hadjáratai sikertelenül végződtek. Az 1718-as pozsareváci béke eredményeképpen Szerbia végül VI. Károly császár tulajdonába került.

Hogy Németország, és egyáltalán Nyugat-Európa lakossága épp ezidőtájt értesült a vámpíresetekről, az pontosan a megváltozott történelmi helyzettel hozható összefüggésbe, mely a békekötés eredménye volt.

A török háborúk végeztével Belgrád, Szerbia legnagyobb része, a Kis-Havasalföld és a Temesi Bánság a Habsburg Birodalom birto-
kába került, de ezeket 1739-ben ismét elveszítette.⁴²

A központi irányítású, soknemzetiségű Habsburg Birodalom, melynek hatalmi központja Bécs volt, jelentéseket kért a császári hivataloktól és helyőrségektől. A birodalom tudni akarta, mi folyik az egyes vidékeken. Arról azonban bizonyára nem is álmodott, hogy efféle események jutnak a tudomására.

Most már a nyilvánosság is értesült a korábban török fennha-
tóság alá tartozó új területeken élő emberek sajátos szokásairól és hagyományairól. Híresztelések helyett valódi hírek érkeztek. Meg-
alapozott információk első kézből: katonatisztektől és utazóktól.

Ahogy azt a kiéleződött helyzet és a hódítók megkívánták, a császárság Szerbiában nem civil, hanem túlnyomórészt katonai irányítást vezetett be. A központ, az úgynevezett főparancsnokság székhelye Belgrád volt.

Ez a város mind az oszmánok, mind a nyugati uralkodók számá-
ra hatalmas stratégiai jelentőséggel bírt, mivel a csapatmozgásokat innen irányították. Fontos támaszpont volt tehát.

A belgrádi főparancsnokság fölött állt a bécsi udvari haditanács Bécsben, Savoyai Jenő herceg irányításával, aki visszahódította a területet a törököktől.

Belgrádban Karl Alexander von Württemberg herceg, tábornagy, illetve helyettese, Botta d'Adorno márki, ezredes parancsnokolt. Ők irányították az egyes tartományokat mind katonai, mind civil közigazgatási tekintetben.

Csak ennek a szigorú hierarchián alapuló rendszernek a segítségével juthatott el a vérszopókkal kapcsolatos babonák híre Belgrádból

---

42 Der kleine Ploetz. Freiburg/Würzburg 1996, 138.

Bécsbe, onnan pedig Európa többi részébe.⁴³ De erre később még visszatérünk.

Most, hogy a történelmi hátteret tisztáztuk, szenteljük figyelmünket a falunak, és az ott fellépő *felettébb* szokatlan problémának.

A „Júdás gyermekei” olvasói ebben a szakaszban is találkozhatnak majd néhány ismerős figurával és eseménnyel. A történelmi tények és a kitalált történet összekapcsolása nagyon izgalmas munka volt számomra.

De ezúttal szigorúan a történelemhez tartom magam, megígérem!

1731–32 telén a török határ közelében, a Morava folyó partján fekvő Medvegya település lakói arra panaszkodtak, hogy rövid idő alatt nagyon sok ember halt meg a faluban. Éjszaka. Álmutban.

A falu ügyeiben a jagodinai parancsnok volt illetékes, bizonyos Schnezzer alezredes, aki megparancsolta a parakinai contagions-medicusnak [a szerző megjegyzése: fertőző betegségek orvosa], Glasernek, hogy végezzen vizsgálatot a helyszínen.⁴⁴

Szerencsére Friedrich S. Krauß „Slavische Volksforschungen” [Szláv néprajzi kutatások – a ford.] című könyvében elkövette azt a hibát, hogy a „Physicus Contumaciae Caesareae” Glaser jelentését tévedésből Flückinger „Visum et repertum” című vizsgálati jelentéseként teljes terjedelmében kinyomtatta. Más művek sajnos mindig csak részleteket idéznek az első, nyelvileg meglehetősen zavaros jelentésből, mely mozgásba hozta az eseményeket.

---

43 Schröder, 41.

44 Schröder, 47.

Ebből a beszámolóból kiderül, hogy Glaser 1731. december 12-én érkezett Medvegyába, és először futólag megvizsgálta a helybélieket, nincs-e valamilyen fertőző betegségük, ami esetleg szóba jöhet, mint a tömeges halálozás kiváltó oka – de nem talált semmit.

A lakosok ezzel szemben egy vámpírról számoltak be a contagions-medicusnak, aki szerintük felelőssé tehető a halálesetekért.

Az orvos jelentésében a következőt olvashatjuk:

„Éjjelente 2-3 házból összejönnek az emberek, egy részük alszik, a többi virraszt, de szerintük mindaddig nem szűnnek meg a halálesetek, míg a tekintetes hatóság döntése nyomán a nevezett vámpírt ki nem végzik.”⁴⁵

Mindenesetre az emberek szörnyen rettegtek.

Glaser és a jelenlévő katonatisztek nem tudták eltéríteni a felindult és nyugtalan falubelieket a vámpírokba vetett hitüktől.

A medicus – talán mert belátta, hogy így könnyebben meggyőzheti az embereket az ellenkezőjéről, vagy talán csupán kíváncsiságból – végül kihantoltatott tíz gyanús holttestet.

Glaser először az idős Milica testét vizsgálta meg, aki már hét hete el volt temetve.

Tapasztalatai az eredeti szöveg szerint: „az asszony szája tátva volt, a világos színű, friss vér kifolyt az orrából és a szájából, teste felpuffedt, véraláfutásokkal volt tele, ami még számomra is gyanús volt, és nem mondhatom, hogy az embereknek nincs igazuk.”⁴⁶

Glaser ezek szerint nem számított erre a látványra!

Ahelyett, hogy meggyőzte volna Medvegya lakosait a vámpírok nem létezéséről, az orvos maga is elbizonytalanodott.

---

45 Glaser jelentése, idézi: Krauß, Friedrich S.: Slavische Volksforschungen. Leipzig 1908. 131.

46 Glaser, idézi: Krauß, 132.

További „gyanús” holttesteket talált, mire a következő üzenetet küldte feljebbvalójának: „Innen kérem Önt alázatosan, hogy a Te-kintetes Elöljáróság az orvosi szakvéleményt követően ezúttal mégse tekintsen el a kivégzéstől, mivel azt magam is helyesnek tartom az alattvalók megnyugtató végett, hiszen egy meglehetősen nagy faluról van szó, ami önmagáért beszél.”⁴⁷

Glaser tehát elindította a lavinát.

Feljebbvalója, Schnezer, elküldte a jelentést a belgrádi főparancsnokságra.

De ez nem volt elég. Glaser olyan fontosnak tartotta felismerését, hogy egyidejűleg a „Collegium Sanitatis”-ba, a fertőző betegségek bécsi intézetébe is küldött egy másolatot.

A levél megérkezett Belgrádba, és eljutott d’Adornóhoz. Ő meglehetősen furcsállotta az egész esetet. Mielőtt engedélyt adott volna a holttest kivégzésére, előbb mindenesetre újabb „sebészi visitatio”-t javasolt.

Johannes Flückinger felcser két segédfelcserrel és több katonatiszttal együtt útra kelt tehát, és meg is érkezett Medvegyába, ahol 1732. január 7-én megkezdte a vizsgálatokat.⁴⁸

Az ő vizsgálati jelentése különösen figyelemre méltó dokumentum, és minden további disputa szempontjából mérvadó. Véleményem szerint ez is hozzájárult mai, vámpírokról alkotott képünk kialakulásához, és úgy gondolom, hogy az olvasóknak ki kell alakítaniuk saját véleményüket a medvegyai eseményekről.

Bár a szöveg kissé nehezen értelmezhető, megéri elolvasni.

Még hozzá legjobb éjszaka, egy kis gyertya fényénél, valahol a

---

47 Glaser, idézi: Krauß, 133.

48 Schröder, 49.

szabadban vagy az erdőben, ahol körülvesz bennünket a sötétség meg a csend, és ahol még jobban ki tudja fejteni a hatását.

De kérem, utólag ne panaszkodjanak, hogy egészségügyi problémáik vannak!

Itt van hát a forrás a jelentés teljes szövegével, a helyszínen tevékenykedő Johannes Flückinger felcseről:

„Visum et Repertum

Az úgynevezett vámpírokról, más néven vér-kiszívókról a szerbiai Medvegyában, a török határ mentén, 1732. január 7-én. Nürnberg 1732.

Miután felmerült a gyanú, hogy Medvegya faluban az úgynevezett vámpírok megölték néhány embert azért, hogy kiszívták azok véréit, az egyik helybéli nagytekintetű főparancsnok utasítására az ügy teljes kivizsgálása céljából, a szintén kirendelt katonatiszt urakkal és két segédfelcserrel a helyszínre utaztunk, és a jelen vizsgálatot a stalatai hajdúkapitány, Goschiz hadnagy barjaktár és a rangidős hajdú jelenlétében az alábbiak szerint elvégeztük, és kihallgatásokat folytattunk. Az ő egybehangzó vallomásuk szerint körülbelül 5 évvel ezelőtt egy helybéli hajdú, név szerint Arnod Paole leesett a szénásszekérről, és nyakát törte; ez az ember életében többször híresztelte magáról, hogy Gossovánál, Szerbia törökök által megszállt részén egy vámpír zaklatta őt, ezért evett a vámpír sírjának földjéből, és bekente magát a vámpír vérével, hogy megszabaduljon a zaklatástól. 20 vagy 30 nappal Paole halála után néhány ember arról panaszkodott, hogy a néhai Arnod Paole zaklatja őket; és valóban, a vámpír 4 személyt meg is ölt. Hogy véget vessenek ennek a szörnyűségnek, hadnagyuk javaslatára, aki látott már hasonló esetet, hozzávetőlegesen 40 nappal halála után kihantolták

ezt az Arnod Paolét és úgy találták, hogy teste teljesen ép, nem indult oszlásnak, friss vér folyt ki a szemén, orrán, száján és fülén keresztül, és ingje, valamint a halotti lepel és az egész koporsó vérben úszott, a körmei mind a kezeiről, mind a lábairól a bőrrel együtt lehullottak, s helyükbe újak nőttek, amiből egyértelműen kiderült, hogy egy valódi vámpírral állnak szemben, így annak szívével helyi szokás szerint egy karóval átdöfték, minekutána a vámpír jól hallható nyöszörgést hallatott, majd bőségesen vérezni kezdett; ezt követően az emberek a testet még ugyanazon a napon porrá égették, és hamvait visszaszórták a sírba. A fent említett személyek továbbá kijelentik, hogy mindazok, akiket a vámpírok zaklattak és megöltek, szükségszerűen úgyszintén vámpírokká válnak. Ezért az érintett 4 személlyel szemben azonos módon jártak el. Majd hozzáfűzik, hogy ez az Arnod Paole nem csak az embereket, hanem a háziállatokat is megtámadta, és azok véréit is kiszívta. Mivel az emberek ezeknek az állatoknak a húsból is ettek, ismét feltűnt néhány vámpír a faluban, összességében 3 hónap leforgása alatt 17 fiatal és idős személy halt meg, közülük egyesek korábban nem is voltak betegek, és 2-3 napos betegség vitte el őket. A Jovica nevű hajdú arról számol be, hogy menyee, Stanacka 15 nappal ezelőtt frissen és egészségesen feküdt le aludni, éjfélkor azonban borzalmas sikoltozás közepette, rémülten reszketve riadt fel álmából, és utólag azt állította, hogy egy 9 héttel korábban elhunyt hajdúgyerek, név szerint Milloe fojtogatta őt, amitől ő erős fájdalmat érzett a mellkasában. A nő óráról órára rosszabbul lett, míg azután a harmadik napon meg nem halt. Ezt hallva még aznap délután kimentünk a temetőbe, hogy felnyissuk a gyanús sírhantokat a gyakran emlegetett rangidős hajdú szomszédságában, és megtekintsük a bennük található testeket. A boncolások a következő eredményt hozták:

1) Egy asszony, név szerint Stana, 20 éves, körülbelül 2 hónappal ezelőtt 3 napos gyermekági láz után halt meg, és halála előtt ő maga mondta, hogy egy vámpír vérével kente be a testét, következőképpen neki is és gyermekének is, aki a szülés után azonnal meghalt, és akit nem temettek el megfelelően, ezért a kutyák félig megették, mindketten vámpírrá kell válniuk; testük teljesen ép állapotban találtatott. A test felnyitása után in CAVITATE PECTORIS nagy mennyiségű friss vér mutatkozott meg az ereken kívül; a vasa, mint arteriae és venae mellettük a ventriculis cordis, nem a szokásos módon, vagyis coagulált vérrel voltak megtelve; az összes viscera, mint a pulmo, hepar, stomachus, lien et intestina mind egészen frissek voltak, akár csak egy egészséges ember esetében; az uterus azonban egészen nagy volt, kívülről meglehetősen gyulladt állapotban, míg a placenta és a lochiák belül maradtak, így az teljes bomlásban volt; a kezeket és a lábakat borító bőr és köröm lehullott, helyettük azonban friss és élő bőr, valamint új köröm is mutatkozott.

2) Egy asszony, név szerint Milica, körülbelül 60 éves, aki 3 havi betegeskedés után halt meg, és mintegy 90 nappal ezelőtt temették el; a mellkasban nagy mennyiségű folyékony vért találtunk, a többi viscera a fent említett esethez hasonlóan jó állapotban volt. A boncolás során jelen lévő hajdúk mind nagyon csodálkoztak azon, hogy az asszony milyen kövér, és milyen tökéletes állapotban van. Egybehangzóan kijelentették, hogy fiatal kora óta ismerték az asszonyt, aki egész életében nagyon sovány és aszott volt, amivel egyértelműen a tudomra adták, hogy a nő a sírban hízott meg; az emberek elmondása szerint valószínű, hogy mostanra vált vámpírrá, mivel annak idején evett azoknak a birkáknak a húsából, amelyeket a korábbi vámpírok öltek meg.

3) Találtunk egy 8 napos gyermeket, aki 90 napot feküdt a sírban, és most szintén vámpírállapotban volt.

4) Kihantoltuk az egyik hajdúgyereket, aki 16 éves volt, körülbelül 9 hete temették el, miután 3 napos betegséget követően elhunyt; a többi vámpírhoz hasonló állapotban találtatott.

5) Joachim, szintén hajdúgyerek, 17 éves, 3 napos betegségben halt meg, 8 hétig és 4 napig volt eltemetve; a boncoláskor szintén ilyen állapotban találtuk.

6) Egy Ruscha nevű asszony, aki tíz nap betegség után halt meg, és akit 6 héttel ezelőtt temettek el, nála szintén sok friss vért találtunk nem csak a mellkasban, hanem in fundo ventriculi is, ugyanígy gyermekénél, aki 18 napos volt, és 5 héttel ezelőtt hunyt el.

7) Egy 10 éves kislány, aki 2 hónappal ezelőtt halt meg, szintén a fent említett állapotban találtatott teljesen épen, teste nem indult oszlásnak, mellkasában sok friss vér volt.

8) A hadnagy feleségét és gyermekét is kihantoltatták, aki 7 héttel ezelőtt, míg a gyermek 8 hetes korában, 21 nappal ezelőtt halt meg, de azt találták, hogy mind az anya, mind a gyermek teljesen bomlásnak indult, annak ellenére, hogy ugyanabba a földbe temették őket, mint a közelükben lévő vámpírokat.

9) A helybéli hajdú káplár Rhade nevű szolgája, aki 23 éves, halála előtt 3 hónapig betegeskedett, majd miután 5 hétig volt eltemetve, teljesen bomlásnak indult.

10) A helybéli barjaktár felesége gyermekével együtt, akik körülbelül 5 hete haláloztak el, szintén oszlásnak indultak.

11) Stanche esetében, aki szintén hajdú volt, 60 évesen, mintegy 6 héttel ezelőtt hunyt el, sűrű, a többiekéhez hasonló folyékony vért találtam a mellkasban és a gyomorban; az egész corpus a már többször említett vámpírállapotban volt.

12) Milloe, egy 25 éves hajdú, aki körülbelül hat hétig feküdt eltemetve, szintén az említett vámpírállapotban találtatott.

13) Stanoicka, az egyik hajdú felesége, 20 éves, 3 napos betegség következtében halálozott el, és 18 nappal ezelőtt temették el; a boncolás során úgy találtam, hogy arca egészen piros, élénk színű, és ahogy már korábban említettem, a Milloe nevű hajdúgyerek éjfélkor fojtogatni kezdte, ez látható is volt a holttesten: a jobb oldalon a fül alatt kék, véraláfutásos ujjlenyomatot találtam; a koporsó kiemelésekor állítólag nagy mennyiségű friss vér folyt ki a hullá orrán; a boncoláskor, ahogy már előre sejtettem, balzsamosan friss vért találtam, nemcsak a mellüregben, hanem in ventriculo cordis; az összes viscera tökéletesen egészséges, jó állapotban találtatott; az új bőr a kezeken és lábakon nőtt friss körmökkel együtt szintén teljesen friss volt.

A visitation után a vámpíroknak a helybéli cigányok levágták a fejét, és testükkel együtt porrá égették őket, hamvaikat pedig a Morava folyóba szórták, az oszlásnak indult tetemeket azonban visszatemették sírjaikba. Ezt rajtam kívül a mellém rendelt segédfelcserek is tanúsítják. Actum ut supra.

(L. S.) Johannes Fluchinger, tábori felcser, Tekintetes B. Fürstenbuschl. Gyalogezred.

(L. S.) J. H. Sigel, a Tekintetes Morallisch ezred felcsere.

(L. S.) Johann Friedrich Baumgarten, Tekintetes B. Fürstenbuschl. Gyalogezred.

Alulírottak ezennel tanúsítjuk, hogy a Tekintetes Fürstenbuschi Ezred tábori felcsere, valamint a két mellette aláíró segédfelcser a vámpírokkal kapcsolatos tényeket szemrevételezték, mindenben az igazságnak megfelelően, és jelenlétünkben eljárást folytattak velük, megtekintették és megvizsgálták őket. A fentiek megerősítésére álljon itt sajátkezű aláírásunk.

Belgrád, 1732. január 26.

(L. S.) Büttener, a Tekintetes Alexander Ezred alezredese.

(L. S.) J. H. von Lindenfels, zászlós a Tekintetes Alexander Ezredben.”⁴⁹

Ez bizony nem semmi: nem egyetlen személy, hanem szavahihető férfiak és orvosok egész küldöttsége mondott itt ítéletet!

D’Adorno immár nem kételkedett a leírtakban, és akkora jelentőségűnek találta az eseményeket, hogy levelet küldött a bécsi udvari haditanácsnak a vámpírhit legfontosabb részleteit ismertetve, amelyeket Flückinger is megemlített a jelentésében, valamint teljes egészében leírta az eseményeket.

Az irat és a teljes akta február elején érkezett meg a haditanácshoz, és – a feljegyzések szerint – a bizottság 1732. február 11-én részletesen tárgyalta D’Adorno levelét.

Hogy mindez miből derül ki?

A lélektelen hivatali eljárásból: az udvari haditanács visszatértette a három felcsernek az útiköltséget és a helyszínen keletkezett egyéb költségeiket.⁵⁰

Egy hógolyó sok mindenre képes. Ebben az esetben egy lavinát indított el.

Mondhatjuk úgy, hogy a vámpír immár hivatalosan is kilépett a koporsóból.

És így történhetett meg, hogy a Kisolovából és Medvegyából származó jelentések másolatai eljutottak a porosz király és más

---

49 Visum et repertum, Über die sogenannten Vampirs, oder Blut-Aussauger. Nürnberg 1732. In: Sturm/Völker, 17-21.

50 Schröder, 51.

német fejedelmek udvarába. A porosz király ennek alapján magyarázatot követelt a német tudósoktól.

A hír körbejárta a világot.

A bécsi francia nagykövet küldött egy másolatot a király főpecsétőrének, Párizsba. Bizonyított, hogy mind vatikáni körökben, mind az angol uralkodóházban jól informáltak voltak a vámpírhitről.⁵¹

A vámpírok az 1725-ben lefolytatott első hivatalos császári vizsgálat után kerültek ismét a figyelem középpontjába. Bár egyre többen vitatták, mégis nagyon széles nyilvánosságot kapott! Részletebben, tudományosabban és realiztikusabban, mint valaha. És garantáltan hátborzongatóan!

És mindehhez az emberek nagyon is jó táptalajt jelentettek...

---

51 uo. 37.

II. fejezet

Álljunk meg egy szóra – mi mindenre is képes egy vámpír?

Ahogy azt már a könyv elején megígértem: bőven lesz min csodálkozni és nevetni is.

Bár néhányan már biztosan csodálkoztak: most a nevetésen van a sor.

Figyeljük meg tehát a vámpírokat tüzetesebben, és nézzük meg, milyen tulajdonságokkal rendelkeznek – kiindulva a medvegyai jelentésből, hogy a szekunder irodalomba is vessünk egy pillantást. Ezek a készségek olykor nagyon szórakoztatóak, olykor azonban kissé ijesztőek – ha az ember hisz a vámpírok létezésében.

Lássuk, tudunk-e mindebből egy általánosan érvényes definíciót alkotni.

1. Kiből lesz vámpír?

A jelentés elárulja: vámpírrá nyilvánvalóan bárki válhat, életkorra való tekintet nélkül.

Flückinger ráadásul megemlíti egy csupán nyolcnapos csecsemőt, aki „szintén vámpírállapotban” volt, rajta kívül pedig felsorol gyermekeket, nőket és férfiakat tíztől hatvanéves korig. Már elképzelni

is borzasztó egy halott csecsemőt, mint vámpírt. Efféle látogatásra végképp nem vágyik az ember. Kész horror!

A forrás alapján az ember különböző okokból válhat vámpírrá:

Először is, ha életében találkozik egy vámpírral, mint ahogyan az magával Paolével történt.

Sajnos arról Flückinger sem tesz említést, hogyan jutott hozzá Paole a vámpír véréhez, amellyel védekezni próbált. Minden bizonnyal nem önkéntes véradásról volt szó. Akkor vajon leásott a koporsóig, és megkarcolta a vámpírt? Akkor már miért nem ölte meg egyúttal? Ahogyan oly sok esetben, ha vámpírokról esik szó, az emberek viselkedése és tettei ellentmondásosak, és mai szemmel nézve követhetetlenek.

Másrészt a vámpirizmus fertőzött hússal is terjedt a lakosok körében.

Milica saját bevallása szerint is evett azoknak a birkáknak a húsból, amelyeket Paole vagy a négy másik vámpír ölt meg. Ez nem szabványos ismérve a vámpírregényeknek.

A lakosság ezt az asszonyt tekintette az új vámpírhullám kiindulópontjának, mely során csupán három hónap leforgása alatt számos fiatal és idős személy halt meg rövid ideig tartó betegséget követően; mindössze négy olyan halottat találtak a temetőben, akik az elmúlt hónapokban haltak meg, és semmiféle vámpírtünetet nem mutattak.

Mit tudhatunk meg még?

Míg a fertőzött hús fogyasztása ebben az esetben nem vezetett azonnali halálhoz (Milica három hónap betegeskedés után halt meg), addig egy vámpír látogatása két-három napon belül végzetessé vált.

A várandós Stana ezzel szemben *sem* vámpírral nem találkozott, *sem* a hússal nem került kapcsolatba. Viszont nem sokkal halála és a szülés előtt – saját elmondása szerint – egy vámpír vérével „kente be magát”. Ez nem jelent mást, mint azt, hogy Stana a vámpírvérrel próbálta megvédeni magát.

Ismét egy figyelemre méltó mozzanat: a vámpír vére, hacsak nem ellenszerként alkalmazzák a vérszopó felbukkanásakor, nagymértékben fertőző. Mégpedig olyan mértékben, hogy a vámpírsors átszáll a még meg nem született gyermekre is!

Ez minden, amit Flückinger jelentéséből megtudunk.

Nálam továbbra is az az utalás a díjnyertes, miszerint a csecsemők vámpírokként kísértének. Logikus, hogy ezt a célzást a saját regényemben is felhasználtam. Túl szép, túl hátborzongató ahhoz, hogy parlagon heverjen.

Most pedig rákapcsolunk a szak- és vicckönyv vonalra.

Az irodalomban gyakran megtaláljuk még – a fertőzött állatokon, a vámpírvéren és az áldozat vámpír által történő meggyilkolásán kívül – az öröklődést is. És „külső körülményeket”.

Hogy ez mit jelent?

Aki igazán peches, annak már a *születése előtt* eldőlhet, hogy halála után vámpír válik belőle.

Így például ez a sors vár a törvénytelen gyermekek törvénytelen gyermekeire.⁵² Ha Galíciában egy terhes nő ránéz egy papra [a szerző megjegyzése: feltehetőleg vággyal telve], a gyermek vámpír lesz.⁵³ Ha Romániában egy terhes nőre ránéz a vámpír, és

---

52 Hertz, Wilhelm: Der Werwolf. Beitrag zur Sagengeschichte. Stuttgart 1862, 123.; Hock, 21.; Sturm/Völker, 78.; Barber, 30.

53 Hock, 22.

közben valamilyen bűbájt alkalmaz, különösen, ha az asszony túl van a hatodik hónapon, és áldással nem hatástalanították az átkot, a gyermek vámpírként végzi;⁵⁴ további bizonyíték arra, hogy a terhes nőben egy vámpír lakozik, ha az asszony megtagadja, hogy sötétgyen az ételbe.⁵⁵

Következzék most valami nagyon démoni s egyszersmind romantikus:

Ukrajnában és Kis-Oroszországban úgy tartották az emberek, hogy vámpírok akkor születnek, ha boszorkányok vérfarkasokkal vagy magával az ördöggel szexuálisan egyesülnek!⁵⁶ A tomboló tavaszi vihar mennydörgése és zúgása egy ördög vagy vérfarkas és egy boszorkány esküvőjét adta hírül, a villám pedig a vámpír születését testesítette meg.⁵⁷

EZT nevezem sikkesnek! Ha egyes szerzők megpróbálnának ilyesmit beilleszteni a regényükbe, akkor mindjárt mindenki ezt mondaná: Fúj! Milyen giccses és ostoba!

Aki tehát sértetlenül túlélte a terhességet, még ne örüljön idejekorán.

Az is megtörténhet ugyanis, hogy a *sors* tesz egy embert vámpírrá.⁵⁸

---

54 Masters, 91.

55 Summers (1980), 303.

56 Afanas'ev, Aleksandr: Poetic Views of the slavs regarding Nature. In: Perkowski, Jan Louis: Vampires of the Slavs, Cambridge 1976, 160.; Wright, Dudley: Vampires and Vampirism. London 1924, 110.

57 uo. 166.

58 Hock, 22.; Hertz, 123.; Hellwig, 23.; Perkowski, Jan Louis: The Vampire – A study in Slavic bi-Culturism. Uő. Vampires of the Slavs. Cambridge 1976, 136.; Havekost, Peter: Die Vampirsage in England. Diss., Halle 1914, 38.; Barber, 30.

Az efféle szerencsétleneket a kasuboknál arról lehet felismerni, hogy foggal születnek,⁵⁹ vagy pedig „szerencesapkával”⁶⁰ (az újszülött fejét borító magzataburokfoszlány) a fejükön, piros folttal, anyajeggyel,⁶¹ vagy más különös ismertetőjeggyel,⁶² amilyen például a farokkezdemény.⁶³

Apropó, különös ismertetőjegyek: a románoknál gyanús, ha egy gyermeknek van harmadik mellbimbója.⁶⁴ Az orosz néphit szerint a vámpírok emberi életükben felismerhetők arról, hogy hiányzik az orrcsontjuk,⁶⁵ ketté van hasadva az alsó ajkuk,⁶⁶ illetve sűrű, összenőtt szemöldökkel⁶⁷ vagy két sor foggal rendelkeznek.⁶⁸ Egyes országokban úgy tartják, hogy a kék szemű gyerekek⁶⁹ és azok, akiknek hajában megtalálható a vörös szín egy bizonyos árnyalata,⁷⁰ hajlamosak vámpírrá válni. Nos, a vörös hajúaknak soha nem volt egyszerű az életük.

Csak mert Flückinger egy csecsemőről is említést tesz: a halva születettek és a kereszteleetlenül meghalt gyermekek Romániában

---

59 Mannhardt, W.: Über Vampirismus. In: ZS für deutsche Mythologie, Bd. IV, 260.; Hertz, 123.; Hock, 22.; Sturm/Völker, 79.; Hellwig, 23.; Perkowski, The Vampire, 137.; Afanas'ev, 162.; Bargheer, Ernst: Eingeweide: Lebens- und Seelenkräfte des Leibesinneren im deutschen Glauben und Brauch. Leipzig 1931, 88.

60 Mannhardt, 260.; Hock, 22.; Sturm/Völker, 79., Hellwig, 23.; Temme, J.D.H.: Die Volkssagen von Pommern und Rügen. Hildesheim/New York 1976, 307.; Hertz, 123.; Afanas'ev, 162.; Burkhart, 225.

61 Mannhardt, 260.; Sturm/Völker, 79.; Hellwig, 23.; Hertz, 123.

62 Hertz, 123.; Hellwig, 23.; Barber, 30.

63 MacKenzie, 91.; Cremene, 39., Senn, Harry A.: Were-Wolf and Vampire in Romania. East European Monographs. Boulder 1982, 61.

64 Cremene, Adrien: La mythologie de vampire en Roumanie. Monaco 1981, 38.

65 Afanas'ev, 162.; Hertz, 123.

66 Hertz, 123.

67 Moszynski, Kazimierz: Slavic Folk Culture. In: Perkowski, Vampires of, 180.

68 uo. 182.

69 Summers (1928), 181.

70 Summers (1928), 182.

vámpírokká válnak.⁷¹ A bolgárok közül néhányan pedig úgy gondolják, hogy ha valaki hetedik gyermekként születik egy családba, az nem kerülheti el a vámpírsorsot.⁷²

Korábban már említettem, bizony megesik, hogy a vámpírok szexuálisan zaklatják áldozatukat. A saját feleségüket vagy más asszonyt.

A néphitben semmi nem szól az ellen, hogy egy asszony teherbe eshet egy vámpírtól. Úgy sejtik, hogy a vámpírok által nemzett gyermekek haláluk után öröklődés útján vérszopókká válhatnak.⁷³

Nos, ön talán most csalódott?

Még mindig semmi jele, hogy a kedves olvasó is vámpírként végzi?

Vagy inkább örül, hogy eddig elkerülte a sötét oldalt?

Ne aggódjon, ezzel még nincs vége.

Fogadni merek: a fejezet végére MINDEN EGYES OLVASÓ garantáltan vámpírrá válik. Már látom magam előtt valamelyik bulvárlap főcímét: „*Mindannyian vámpírok vagyunk!*”

Mert bizony egy felnőtt életében is épp elég olyan *esemény* van, melyek halála után vérszopóvá teszik.

Aki ünnepnapokon dolgozik, az Dalmáciában éppúgy pórul jár, mint az, aki csúnyán káromkodik, vagy akit megátkoztak a szülei, valamint azok, akik a saját keresztanyjukkal hálnak.⁷⁴ Azok az

---

71 MacKenzie, Andrew: Dracula Country. Travels and Folk Beliefs in Romania. London 1977, 89.

72 Cremene, 18.

73 Hellwig, Albert: Verbrechen und Aberglaube. Skizzen aus der volkskundlichen Kriminalistik. Aus: Aus Natur und Geisteswelt. Sammlung wissenschaftlich-gemeinverständlicher Darstellungen, Band 212, Leipzig 1908, 23.

74 Hertz, Dr. Wilhelm: Der Werwolf. Beiträge zur Sagengeschichte. Stuttgart 1862, 123.; Hock, 22/23.; Krauß, 125.; Afanas'ev, 160.; Wright, 22.

emberek, akik nem teljesítik megbízásukat, miszerint bosszút kell állniuk valakin, szintén vámpírokká válnak.⁷⁵

Az exkommunikációnak nagy szerepe van a vámpírhitben.

Azoknak, akiket az ortodox egyház kitagad, különösen Oroszországban és Görögországban, meg van pecsételve a sorsuk.⁷⁶ Az ortodox hit szerint a kitagadott lélek nem juthat a mennyországba. Ehelyett visszamarad a testben – amely megőrzi frissességét –, amíg az egyházi átkot le nem veszik a kitagadotról. Ez az egyik lehetséges magyarázat arra, hogy miért az ortodox vallású országokban terjedt el elsősorban a vámpírhit olyan széles körben.⁷⁷

Macsók és szerelemre vágyók figyelem: ha egy férfi életében túl sok szeretőt tartott, a pristinaí, peci vagy prizreni muszlim cigányok szerint vámpírként tér vissza a halála után.⁷⁸

De az sem érezheti magát biztonságban, aki mintaszerű életet él.

Ártatlanok is lehetnek vámpírok, mint például a megbabonáztak, a meggyilkoltak, a temetetlen holtak vagy a nem megfelelően eltemetettek,⁷⁹ azok, akiket nem bosszultak meg,⁸⁰ valamint a vámpírok által zaklatott vagy megölt emberek is.⁸¹ Aki Romániában Szent András napján, november 30-án a szabadban alszik, az biztos lehet benne, hogy halála után vámpírként kísért tovább.⁸²

---

75 Summers (1928), 141..

76 Ralston, W.R.S.: The songs of the russian people. London 1872, 409. 412.; Andree, 88.; Hertz, 123.; Sturm/Völker, 78.; Afanas'ev, 160.; Wright, 20.

77 Sturm, Völker, 79.

78 Vukanovic, 210.

79 Sturm/Völker, 78. ; Burkhart, 245. ; Lee, B. Demetracopoulou: Greek accounts of the vrykolakas. Journal of american Folklore 55 (1942), 127. ; Blum, Richard/ Blum, Eva: The dangerous hour. The lore of crisis and mystery in rural greece. New York 1970, 71.

80 Summers (1928), 140.

81 Hertz, S. 123; Wright, S. 5, S. 79; Barber, 32.

82 MacKenzie, 89.

Aki olyan birka húsából eszik, amelyet előzőleg farkas tépett szét, arra a görögök szerint szintén vámpírsors vár.⁸³

De ugyanígy vámpírok lesznek a hitszegőkből, az öngyilkosokból, a rablókból, a gyilkosokból és más bűnözőkből,⁸⁴ azokból, akik a bíróság előtt hamis esküt tesznek,⁸⁵ a csalárd pultosnőkből (!) és a prostituáltakból,⁸⁶ valamint a különösen rossz szándékú emberekből.⁸⁷ Erre a sorsra jutnak továbbá a boszorkányságot űzők és a varázslók,⁸⁸ a vérfarkasok,⁸⁹ azok, akik haraggal halnak meg,⁹⁰ az eretnekek⁹¹, az iszlám hitre áttért keresztények, a halálos bűnt elkövető papok és mindazok, akik vétkeztek az egyház törvényeivel szemben.⁹²

Na, ha máskor nem, hát MOST megnyertem a fogadást, úgy gondolom. Mostanra valószínűleg minden keresztény szerepel a listán.

Azt mondom, elméletileg több vámpír van, mint feltételeznénk. Gyakorlatilag soha nem tudnám megbecsülni a számukat.

Tényleg létezik olyan ember, aki betartotta mind a tíz parancsolatot, és még mindig nincs a vámpírok között?

Nos, rendben van! Akkor folytatom.

---

83 Masters, 73.

84 Máchal, Jan: *Slavic Mythology*. In: Perkowski, Jan Louis: *Vampires of the Slavs*, Cambridge 1976, 24; Krauß, 125; Sturm/Völker, 78; Wright, 22; Barber, Paul: *Vampires, burial and death: Folklore and reality*. New York 1988, 30.

85 Masters, 91.

86 Burkhart, Dagmar: *Vampirglaube und Vampirsage auf dem Balkan*. In: *Beiträge zur Südosteuropa-Forschung*. München 1966, 216.

87 Havekost, 38; Burkhart, 216.

88 Sturm/Völker, 78; Hellwig, 23; Máchal, 24; Afanas'ev, 160; Moszynski, 182; Wright, 22; Barber, 30; Burkhart, 216.

89 *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens*, Bd. VI, 818. Hrsg. Hoffmann-Krayer, E./Bächtold-Stäubli, Hanns, Berlin/Leipzig 1934/35; Afanas'ev, 160;

90 HWB d. dt. Aberg., 818; Sturm/Völker, 78.

91 Masters, 178.

92 HWB d. dt. Aberg., 818; Sturm/Völker, 78; MacKenzie, 89; Máchal, 24, Afanas'ev, 160; Moszynski, 182.

Azokat is fenyegeti a vámpírrá válás, akik úgy haltak meg, hogy nem volt idejük vagy alkalmuk megbánni bűneiket: különösen az iszákosokat, a szélütésben elhunytakat(!), a más vallásúakat és a járványok első áldozatait.⁹³

Szélütés? Hát ez igazán nem szép dolog. Mivel a statisztikák szerint a szélütés a harmadik leggyakoribb halálozási ok. Németországban évente 165 000 ember kap szélütést, az érintettek közül mintegy 65 ezren egy éven belül meg is halnak. Ehhez, úgy vélem, már nincs mit hozzátenni.

Az oroszok nézőpontjából ez úgy fest, hogy azokat a személyeket, akik hirtelen, nem természetes vagy erőszakos halállal haltak meg, a föld nem fogadja magába, mert haragra gerjed a tisztátalan holttest miatt.⁹⁴

Moszkva városhatárán kívül, Novgorodban és más nagy orosz városokban úgynevezett „szegényházakat”, nagy és mély gödröket ástak, ahol összegyűjtötték az öngyilkosok, fagyhalált haltak, járványban elhunytak és nem ortodox vallású emberek holttesteit. Húsvét utáni csütörtökig a gödör nyitva maradt, amikor is egy kollektív misét tartottak, és betemették.⁹⁵

Még az is veszélybe sodorta magát, aki valószínűtlenül hosszú életet élt: Oroszországban potenciális vámpírokként tekintettek a nagyon idős emberekre.⁹⁶ Németország egyre idősödő népessége szempontjából ez egy olyan probléma, amely sok fejtörést okozhat még nekünk. Japánról nem is beszélve.

Megnyugtatásul szeretném megjegyezni, hogy talán egyszerűbb egy kisbaba-vámpír vagy egy nyugdíjas-vámpír elől elmenekülni, mint a fiatalabb, dinamikusabb példányok elől.

---

93 Haase, 329; Hellwig, 23; Máchal, 24; Barber, 30 és 34; Burkhart, 216.

94 Afanas'ev, 154; Haase, 329.

95 Haase, 329.

96 Moszynski, 182.

Vajon említettem már, hogy az ember a saját *halála után* sem lehet biztos benne, hogy nem válik vámpírrá?

Elég, ha egy állat átmászik a tetem vagy a koporsó alatt; különösen rossz jelnek tartották, ha kutya vagy macska,⁹⁷ általában véve valamely tisztátalan állat, mint például szarka, tyúk, szuka vagy macska a holttest vagy a koporsó fölött átmászik vagy átrepül.⁹⁸ Romániában ismeretes az a különleges eset, miszerint a holttest fölött átrepülő denevér vámpírrá változtatja a halottat.⁹⁹

Egy kis romantika: Ukrajnában úgy tartják, hogy ha egy embert megérint a sztyeppék szele, miközben haldoklik, az halála után vérszopóvá válik.¹⁰⁰

Ugyanilyen veszélyes, ha egy ember árnyéka¹⁰¹ vagy egy „tisztátalan árnyék” vetődik a hullára.¹⁰² Ez elsősorban a temetkezési vállalkozók számára lehet elgondolkodtató.

A Koszovó–Metohijában élő ortodox cigányok azonban ismernek egy eszközt, amelynek segítségével elkerülhető az átváltozás, amennyiben egy élőlény ugrana át a koporsó felett. Mielőtt a halottat a koporsóba helyeznék, és a házban felravataloznák, egy ráspolyt, egy kis fűrészst vagy egy kisbaltát tesznek a koporsóba. Ezt a tárgyat kiveszik, még mielőtt a holttestet a koporsóba helyeznék, az átváltozást megghiúsító hatása azonban továbbra is fennmarad.¹⁰³

---

97 Krauß, 126; Hock, 23; Máchal, 25; Afanas'ev, 161.

98 HWB d. dt. Abergel., 818; Krauß, 125; Mannhardt, 265; Máchal, 25; Afanas'ev, 161; Vukanovic, 208.

99 Cremene, 84.

100 Afanas'ev, 169.

101 Krauß, 126.

102 Máchal, 25.

103 Vukanovic, 208.

Az oldenburgi néphit szerint, ha a koporsó nincs elég mélyre elásva, a halottból vámpír lesz.¹⁰⁴ Hasonló sorsra jut az a halott is, akinek sírboltja felett átlép egy ember vagy egy állat.¹⁰⁵ Kérem, legközelebb vigyázzanak, ha temetőben járnak, és nézzenek körül, a síremlékek ápolgatása során hány ember csörtet át a sírhan-
tokon...

Apropó, nyugóhely: ha éjjel a temetőben egy vércsepp hullik a sírhantra, a benne lévő halott vámpírrá változik.¹⁰⁶

És most jön a történet pokoli része.

A holttestet megszálló ördögöt¹⁰⁷ vagy valamely pokoli szelle-
met¹⁰⁸ is felelőssé tehetik azért, hogy vámpírrá változtatták az el-
hunytat. A gonosz varázslók szintén képesek vámpírrá változtatni
a holtakat.¹⁰⁹

A nekrofilia különleges esetével csak egyetlen könyvben talál-
koztam: „Hasonló eset, amikor a néphit szerint vámpírrá válik az
az asszony, akinek holttestét egy férfi megbecsteleníti.”¹¹⁰

Különlegesen még az alább felsorolt lehetőségek is:

Vérszopóvá válik az a személy, akinek fiútestvére alvajáró, vagy
akinek árnyékát még életében ellopták.¹¹¹ Itt tehát valódi értelmet
nyer az, ha valaki „atyjafiának őrizője”.

Egy romániai jelentés alapján az az ember, akit nyílt sebbel te-
metnek el, vagyis nem fedik be a sebét, vámpírrá változik.¹¹²

104 Strackerjan, L.: Aberglaube und Sagen aus dem Herzogthum Oldenburg.

105 Ralston, 412; Andree, 84; Wright, 111.

106 Cremene, 85.

107 Mannhardt, 265.

108 Mannhardt, 265; Máchal, 24; Afanas'ev, 160; Vukanovic, 210; Wright, 111.

109 Barber, 30.

110 Krauß, 126.

111 Cremene, 31, 82.

112 Weigand, Gustav: Volksliteratur der Aromunen. Leipzig 1894, 122.

A világ csatamezői a vámpírok melegágyai! Vagy innen származik az a szokás, hogy a halottakat a tűzszünetben összegyűjtik, és eltemetik?

A kivételek közé tartozik még az a hit, miszerint csak az válhat vámpírrá, aki betöltötte a huszadik életévét.¹¹³ Ez azonban nem szolgálhat mentségül a kezdő vezetőknek, akik két lábbal nyomják a gázpedált.

Ide kapcsolódik még az a néphagyomány, amikor azokat a személyeket, akik hamarabb halnak meg, mint ahány évet születésükkor jósoldak nekik, elővigyázatosságból valamely „kopár vidéken” (állóvizek, tavak, szakadékok, elhagyatott helyek környékén) otthagyják, és el sem temetik, vagy legfeljebb fával, gallyakkal borítják be.¹¹⁴ Rájuk is gyanakodtak az emberek, hogy vámpírokká válhatnak.¹¹⁵

Most már eleget mosolyogtunk, kezdődhet az önfeledt nevetés!

A potenciális vérszopók spektrumát mindjárt felettébb szóra-koztató módon fogom kibővíteni.

A Balkánon élő cigányok egyedi elképzelései szerint *állatok* és *növények*, valamint *emberi testrészek* (szemek) vagy bizonyos *mezőgazdasági eszközök* is mutathatnak vámpirizmusra utaló aktivitást, képességeket.¹¹⁶

Ugyanez a népcsoport hisz abban is, hogy a vámpír egy olyan halott ember árnyéka, aki életében sok gonosztettet követett el, és ezért erőt és tehetséget kapott ajándékba az ördögtől a tűzokádáshoz.¹¹⁷ Szintén nagyon szép motívum, melyet be is építettem a regényembe. Klisévámpírokból már úgyis eleget láttunk.

---

113 Krauß, 127.

114 Haase, Felix: Volksglaube und Brauchtum der Ostslawen. Hildesheim/N.Y. 1980, 309.

115 Knoop, Otto: Volkssagen, Erzählungen, Aberglauben, Gebräuche und Märchen aus dem östlichen Hinterpommern. Posen 1885, 167.

116 Vukanovic, Prof. T.P.: The Vampire. In: Perkowski, Jan Louis: Vampires of the Slavs. Cambridge 1976, 207.

117 Vukanovic, 209.

Az alábbiakban nyomós érveket sorakoztatok fel a vegetáriánuslétről való lemondás mellett: már csak önvédelemből is érdemes abbahagyni a diétát, és mindent megenni, amit az ember talál.

Azok közül az állatok közül, amelyek képesek vámpírrá változni, a legveszedelmesebb faj a mérges kígyó; ide tartozik továbbá a mén, a bárány, a kakas, a tyúk, a kutya, az ökör, a bivaly, a bivalytehén és a kos; mindannyian vérszopóvá változnak, ha a pusztulásukat követő negyven napon belül valamely élőlény átugrik a tetemük felett.¹¹⁸

Ha azonban előtte elfogyasztottuk az állatot, az emberiség meg van mentve. Jó, jó, a kutyahús ízlés kérdése, de bizonyára megvan az oka, hogy miért főzik meg a kínaiak a kutyát. Ők talán többet tudnak nálunk?

Kedves vegetáriánusok, akik még önvédelmi célból sem tudjátok leküzdeni a hússal szemben táplált ellenérzéseket: szükségünk van rátok!

Bizonyos *gyümölcsök* és más *növények*, mint például a görögdiónyé és a tök, vámpírszerű aktivitást mutatnak, ha tíz napnál tovább gondatlanul a házunkban tároljuk őket. Éjjelente végigrohannak az istállón meg a házon, és megtámadják a háziállatokat és az embereket.¹¹⁹

A mezőgazdasági eszközök közül említ a forrás egy járomszöveget és olyan fabotokat, melyeket kévekötéshez használtak.¹²⁰

Az állatok, a növények és a szerszámok valódi formájukban jelennek meg, és nem rendelkeznek az emberi vámpírhoz hasonló mágikus képességekkel.

---

118 Vukanovic, 212.

119 Vukanovic, 213.

120 Vukanovic, 214.

Az angolok is ismerik a vámpirizmus *tárgyakra* történő átterjedését. Két tárgyi bizonyíték is létezik az úgynevezett „vámpírszékekre”, melyek megsebzik alvó áldozatukat, és vért szívnak magukba, továbbá legalább egy helyen találtam utalást a „vámpírágyra” is.¹²¹ Borzalmas!

A hangos kacagás közepette szeretném még egyszer hangsúlyozni, hogy ezt az egészet nem én találtam ki! Itt néphagyományról van szó, bár el kell ismernem, egyes leírásoknál nem tudom kiverni a fejemből „A gyilkos paradicsomok támadása” című filmet. Habár... az eredetét épp most tártuk fel. Miért is piros a paradicsom? És hány kertész is tűnik el évente az üvegházakban? Vajon találunk összefüggést?

2. A vérszopók külseje

Most pedig megpróbálom ismét komolyabbra fordítani a szót. Ez akkor sikerülhet a legegyszerűbben, ha valami gusztustalan dologról írok.

Flückinger vizsgálati eredményei alapján a vámpírok nem indulnak oszlásnak a többi halotthoz hasonlóan. Hogy miképpen zajlik le egy hagyományos értelemben vett bomlás odalent, a föld alatt, azt bizonyára mindenki el tudja képzelni. A baktériumok és gombák belülről és kívülről is munkálkodni kezdenek, először egy kis bomlás, aztán egy kis rothadás, néhol apró állatkák is megjelennek a rothadó húsban. A bomláskor keletkező gázok felpuffasztják a holttestet, víz bugyog elő a testből, ahogy az már lenni szokott. Minden földi dolog semmivé válik, míg végül nem marad más, csak azok a konok csontok.

---

121 Havekost, 25/26.

Nem úgy a vámpíroknál! Ők ezzel szemben egészséges, élénk külsővel rendelkeznek, arcuk piros, körmük és bőrük megújul, a test belsejében található vér továbbra is vidáman csörgedezik, és a szervek látszólag semmiféle változáson nem mennek keresztül.

Gyakran találkozhatunk a szájon, orron, szemén és fülön át távozó vérrel, nem ritka a súlygyarapodás sem, mint például Milica esetében, akire a falubéliek sovány, aszott asszonyként emlékeztek.

Ugyanezeket a jelenségeket figyelték meg, a súlygyarapodástól eltekintve, 1725-ben Plogojovitz exhumálásakor is, aki ráadásul „durva jelenségeket” is produkált, jelesül a férfi nemi szerv már említett erekcióját.

Ezek a külső jegyek megegyeznek a különböző korokból és területekről származó irodalmi leírásokban szereplőkkel.

Kiderül belőlük, hogy a vámpírnak a koporsóban rendszerint emberi alakja van, áldozatai vérében ázó halotti leplet visel, és élénk rózsaszínű a bőre. A vértől kissé puffedtnek hat, de semmiképpen nem mutatja oszlásnak indult hulla képét.¹²²

De mint minden szabály alól, itt is van kivétel: amennyiben egy *sírban zabáló vámpírról* esik szó (magyarázat később következik), annak meg vannak rágva a kezei, a mellkasa és az egész teste, vagy pedig teljesen le van rágva róla a hús.¹²³ Fincsi...

Annak is tudok szolgálni egy kis csemegével, aki esztétaként szívesebben nyúlna vissza a Lugosi Béla, Peter Cushing és Christopher Lee nevével fémjelzett vámpírbrázolásokhoz a jó öreg Hammer Stúdió trash-filmjeiben. A Balkánon élő cigányok hite szerint a vérszopók mindig új és nagyon drága ruhadarabokban láttatják magukat.¹²⁴ Tehát meg van mentve a frakk- és körgallérvisezők frakciója.

122 HWB d. dt. Abergl., 818; Hock, 21.

123 Máchal, 25.

124 Vukanovic, 212.

Léteznek még további ismérvek is, melyek elárulják, hogy vámpírral van dolgunk.

Így például a Koszovó–Metohijában, Stari Rasban és a Novi Pazar-i Szandzsákban élő cigányok szerint a vámpír holtteste temetés előtt feketére színeződik.¹²⁵ Állítólag az egyház által kitagadottak holtteste is fekete színű.¹²⁶

Ebből azután kifejlődött egy sajátos, félelmetes tudomány, mely a kitagadottak színe alapján felismerni vélte, milyen vétséget követett el életében a halott: a sárga bőrszín egyházi átkot, a fehéresebb „isteni törvényt”, a fekete pedig püspök általi kitagadást jelentett.

E néphit egyik következményeként nem ritkán akár egy év eltelte után is kihantoltak holttesteket, többek között Bulgáriában, csupán azért, hogy megnézzék, milyen színű a hulla. Hogy vajon vámpírrá változott-e, vagy sikerült a léleknek beköltöznie a paradicsomba?¹²⁷

Olyan nézetek is elterjedtek, hogy a bal szem,¹²⁸ mindkét szem¹²⁹ vagy a száj¹³⁰ nyitva van, a test pedig még a temetés előtt megduzzad.¹³¹ A hollók kerülnek a vérszopók tetemét.¹³²

Most pedig ismét egy kis lírai hangvételi kitérő: más vélekedés szerint a vámpír mellkasában két szív dobog, melyek közül az egyik célja az emberiség kipusztítása.¹³³ Az ilyen vámpírokat arról

125 Vukanovic, 209.

126 Wright, 20.

127 Wright, S. 23/24.

128 HWB d. dt. Abergel., 818; Mannhardt, 260; Afanas'ev, 162.

129 Barber, 42.

130 Barber, 36.

131 Barber, 36.

132 Robert, E.: Les Slaves de Turquie. Paris 1844, 69.

133 Hertz, 123.

lehet felismerni, hogy magukban beszélnek.¹³⁴ Magam is ismerem néhány olyan embert, aki magában beszél, miközben valamivel foglalatoskodik, és úgy gondolja, senki sem figyeli...

A szláv országokban úgy tartják, hogy a vérszopóknak csak egyetlen orrcimpájuk van, a nyelvük vége pedig olyan hegyes, akár egy méh fullánkja.¹³⁵

Amin azonban igazán meghökkentem: csak *egyetlenegy* helyen említik, hogy a vámpíroknak *nincs* tükörképük.¹³⁶ Minden vámpírtulajdonságok legnagyobb klasszikusa tehát nem is annyira használatos, mint ahogy az ember gondolná.

Lengyelország bizonyos területein az a hír járja, hogy a vámpír tenyerének belső felületét pelyhes szőr borítja, ujjain a köröm begörbül (hosszúsága gyakorta a nagy ragadozó madarak karmaihoz hasonló), lehelete pedig rothadásszagú.¹³⁷

3. A vámpírok viselkedése

Térjünk vissza a medvegyai jelentéshez! Ez a klisé legalább megbízható: a fájdalmas vérszívás!

A vámpírok a felsőtesten szoktak dokkolni, ezen belül is a mellkast részesítik előnyben. A vérszíváson kívül előszeretettel fojtogatják és kínozzák áldozatukat.

Az áldozatok egyike, Stanacka, halála előtt arról számolt be, hogy éjfélkor fojtogatni kezdte a kilenc héttel korábban elhunyt Milloe,

---

134 Jaworskij, Julian: Südrussische Vampyre. Zeitschrift des Vereins für Volkskunde 8 (1998), 331.

135 Wright, 107.

136 Sturm/Völker, 80.

137 Summers (1928), 179.

és nagy fájdalmat érzett a mellkasában. Ezt követően az asszony egyre rosszabbul lett, és meghalt.

A húszéves Stanoicka testén az őt vizsgáló Johannes Flückinger valóban talált a jobb füle alatt egy ujjnyi hosszú, kékes színű, vér-aláfutásos foltot.

Paole, aki húsz-harminc napig tartózkodott a sírjában, mielőtt tevékenykedni kezdett volna, támadásait nem korlátozta a falubeli emberekre, hanem a háziállatok véréit is kiszívta.

A vámpírok ezek szerint nem válogatósak?

Felkelés!

A Flückinger jelentésében szereplő magatartásmódok, úgymint az áldozatok bántalmazása és fojtogatása, az emberek és állatok megtámadása, vérük kiszívása, valamint a házakba történő behatolás, mind-mind megtalálható a szekunder irodalomban. Egyes forrásokban azonban további viselkedésmintákkal is kiegészülnek.

A változatosság már a sírból való felkelésnél elkezdődik.

Vannak, akik ráérősebbek. A bolgárok, szerbek és románok nagy többsége úgy képzei, hogy a vámpír a temetést követő negyvenedik napon hagyja el a sírját, és az éjszaka beköszöntével kezdi meg ténykedését,¹³⁸ legtöbbször éjfél körül.¹³⁹ Olykor a temetést követő hatodik hétig sem mutatkozik.¹⁴⁰

Kifejezetten ritkán játszik szerepet a telihold a vámpír első megjelenésének szempontjából,¹⁴¹ azonban a vérszopók állítólag előnyben részesítik azokat az éjszakákat, amelyeken növekvő hold van.¹⁴²

---

138 MacKenzie, 91; HWB d. dt. Abergel., 819; Hertz, 123; Afanas'ev, 161; Wright, 107.

139 Afanas'ev, 160; Vukanovic, 216.

140 Vukanovic, 216, 217.

141 Hertz, 123.

142 Sturm/Völker, 80.

Valóságos rémképek, hátborzongató igazságok.

1731 telét írjuk. Egy sor titokzatos haláleset történik Medvegia falujában, Belgrádtól délre.

Rémálomba illő éjszakai vendégek tesznek látogatást az otthonokban.

Miután egyre több ember hal meg, a lakosság körében kitör a pánik.

Egy különleges küldöttség exhumálja az áldozatokat, és arra a következtetésre jut, hogy azok halálukban is természetellenesen „élőnek” tűnnek.

A diagnózis: vámpírizmus.

A halottak testét haladéktalanul át kell döfni egy karóval...

A vámpírizmus e legismertebb, történelmileg hiteles esete jelenti Markus Heitz briliáns módon összeállított, vérszívókról szóló kötetének kiindulópontját.

Mióta létezik ez a mítosz?

Ki volt Drakula gróf valójában?

Hogyan védekezhetünk a vámpírok ellen?

Vajon léteznek-e hihető bizonyítékok a létezésükre?

Mit ne higgyünk el?

Markus Heitz bestseller szerző egyedülálló, izgalmas és fergeteges expedíciója a vérszívók történetén keresztül, szarkasztikus humorral fűszerezve.

Ha nem rémít a valóság!

1 999 Ft

ISBN 978 963 245 255 5

9 789632 452555